

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การค้นคว้าอิสระเรื่อง การใช้ตัวชี้วัดผลการดำเนินงานของผู้ประกอบการใหม่ในจังหวัดอุบลราชธานี ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าเอกสารทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อนำไปวิเคราะห์โดยแบ่งออกเป็น 5 ส่วน

2.1 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับความเป็นผู้ประกอบการและความเป็นผู้ประกอบการใหม่ด้านนวัตกรรม

2.2 แนวคิด หลักการ และทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการวัดผลการดำเนินงานขององค์กร

2.3 แนวคิดและหลักการใช้การวัดผลเชิงคุณภาพในองค์กรธุรกิจ

2.4 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.5 กรอบแนวคิดการวิจัย

แนวคิดและทฤษฎีงานวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้งหมด 4 ส่วนข้างต้นสามารถอธิบายรายละเอียดได้ ดังนี้

2.1 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับความเป็นผู้ประกอบการและความเป็นผู้ประกอบการใหม่ด้านนวัตกรรม

2.1.1 ความหมายของผู้ประกอบการ

Oxford Dictionary (ญาณดา พลประเสริฐ, 2562: เว็บไซต์; อ้างอิงจาก Oxford Dictionary, 1998: 112) ให้ความหมายของผู้ประกอบการว่าผู้ประกอบการหมายถึง บุคคลที่พยายามสร้างกำไรจากแนวความคิดริเริ่มด้วยตนเองโดยการยอมรับความเสี่ยง

สุธีรา เชนครินทร์ และคณะ (2553: 67) กล่าวว่า ผู้ประกอบการ หมายถึงบุคคลผู้ริเริ่มก่อตั้งกิจการเพื่อดำเนินธุรกิจ โดยนำความรู้ ความสามารถที่ได้ศึกษาเรียนรู้มาดำเนินการบริหารจัดการ ผลิตสินค้าหรือบริการ เพื่อตอบสนองความต้องการของผู้บริโภคและยอมรับการเผชิญต่อความเสี่ยงที่ไม่แน่นอน เพื่อให้ได้ผลกำไรจากการดำเนินงานและความเจริญก้าวหน้าทางธุรกิจ

บุญทวรรณ วิงวอน (2556: 201) ได้กล่าวถึงผู้ประกอบการว่า เป็นบุคคลที่มีแรงบันดาลใจในการแสวงหาโอกาสและประยุกต์ใช้ความคิดสร้างสรรค์เพื่อสร้างความแตกต่างในการดำเนินงานทางธุรกิจโดยมีความตั้งใจมุ่งมั่นที่จะทำการก่อตั้งธุรกิจสามารถดำเนินธุรกิจได้อย่างต่อเนื่องทำหน้าที่ในการใช้โอกาสที่มีอยู่ในตลาดและมีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดหาและนำเอาทรัพยากรมาใช้ประโยชน์

ญาณดา พลประเสริฐ (2562: เว็บไซต์) ผู้ประกอบการ หมายถึง บุคคลที่ก่อตั้งองค์กรเป็นเจ้าของหรือหุ้นส่วนและดำเนินการโดยยอมรับความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นในการดำเนินกิจการมาใช้ให้เกิดประโยชน์ในธุรกิจ พร้อมทั้งเป็นผู้แบกรับความเสี่ยงจากการประกอบธุรกิจเพื่อผลกำไรและความพอใจหรือมีบทบาทเป็นผู้กระตุ้นในการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจโดยเป็นผู้ที่มีเป้าหมายในการค้นหา มีการวางแผนอย่างรอบคอบ และตัดสินใจตามกระบวนการประกอบกิจการ รวมทั้งผู้ประกอบการต้องเป็น

ผู้ทำงานอย่างสร้างสรรค์ มีมุมมองในแง่ดีตามพันธะในการจัดสร้างแหล่งทรัพยากรใหม่ หรือนำความสามารถเก่าไปรวมกันเป็นลักษณะใหม่ เพื่อเป้าหมายในการสร้างสรรค์ตามวิถีพอเพียงสร้างความมั่นคงแก่กิจการและรับผิดชอบต่อสังคม การแสวงหาโอกาสทางธุรกิจ การสร้างความได้เปรียบในการแข่งขัน และนวัตกรรมใหม่สู่ตลาดตลอดเวลา

จากความหมายของผู้ประกอบการข้างต้น สามารถสรุปได้ว่า ผู้ประกอบการ หมายถึง บุคคลที่เริ่มก่อตั้งกิจการ ไม่ว่าจะเป็นกิจการเจ้าของคนเดียว ห้างหุ้นส่วน หรือบริษัท โดยนำความรู้ความสามารถมาใช้ในการดำเนินงานทางธุรกิจพร้อมทั้งยอมรับความเสี่ยงจากการดำเนินงาน เพื่อให้ธุรกิจประสบความสำเร็จตามเป้าหมายที่ตั้งไว้

2.1.2 ความหมายของผู้ประกอบการใหม่ด้านนวัตกรรม

ผู้ประกอบการนวัตกรรมมีความแตกต่างจากผู้ประกอบการทั่วไป เนื่องจากผู้ประกอบการนวัตกรรมหมายถึง บุคคลที่คิดริเริ่มสร้างธุรกิจโดยใช้เทคโนโลยีหรือนวัตกรรมมาสร้างสรรค์ธุรกิจ ซึ่งนวัตกรรมหมายถึงความคิด การปฏิบัติ หรือสิ่งประดิษฐ์ใหม่ ๆ ที่ยังไม่เคยมีใช้มาก่อน หรือเป็นการพัฒนาตัดแปลงมาจากของเดิมที่มีอยู่แล้ว ให้ทันสมัยและใช้ได้ผลดียิ่งขึ้น เมื่อนำนวัตกรรมมาใช้จะช่วยให้การทำงานนั้นได้ผลดีมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงกว่าเดิม ทั้งยังช่วยประหยัดเวลาและแรงงาน ในต่างประเทศธุรกิจนวัตกรรมประเภทนี้ จะถูกเรียกว่าเป็น ธุรกิจไฮเทค (high-technology firms) หรือธุรกิจเริ่มใหม่ที่ใช้พื้นฐานด้านเทคโนโลยี (NTBFs - new technology-based firms) ที่จุดเริ่มต้นของธุรกิจ มักจะเป็นองค์กรขนาดเล็ก แต่มีความชำนาญเฉพาะด้านสูง (เรวัต ตันตยานนท์, 2558)

ทั้งนี้ผู้ประกอบการใหม่ด้านนวัตกรรมสำหรับการศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยได้กำหนดคุณสมบัติ ดังนี้ หมายถึง ผู้ประกอบการนวัตกรรมที่ดำเนินธุรกิจมาแล้วไม่เกิน 3 ปี (สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม, 2562)

2.1.3 การสร้างผู้ประกอบการรุ่นใหม่ในยุคไทยแลนด์ 4.0

การสร้างผู้ประกอบการใหม่หรือกระบวนการผลักดันผู้ประกอบการรุ่นใหม่ในยุคไทยแลนด์ 4.0 แบ่งออกได้เป็น 5 ขั้นตอน โดยแต่ละขั้นตอนมีรายละเอียด ดังนี้ (สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม, 2562)

ขั้นตอนที่ 1 การสนับสนุนในด้านของเงินทุน โดยรัฐบาลสนับสนุนและช่วยเหลือให้ผู้ประกอบการใหม่ได้เข้าถึงแหล่งเงินทุน เพื่อให้ผู้ประกอบการใหม่เริ่มต้นธุรกิจหรือพัฒนาธุรกิจ อนึ่ง อาจมีการประสานความร่วมมือกับภาครัฐและเอกชนในการให้สินเชื่อสำหรับผู้ประกอบการรุ่นใหม่ หรือให้ทุนสนับสนุน เป็นต้น

ขั้นตอนที่ 2 การช่วยเหลือในการเริ่มต้นธุรกิจและการทำแผนธุรกิจ ซึ่งรัฐบาลได้มีการจัดตั้งหน่วยงานทั้งภาครัฐและภาคเอกชนที่เกี่ยวข้องในการให้ความรู้ คำปรึกษา แนะนำและอบรมผู้ประกอบการใหม่ เพื่อเพิ่มศักยภาพในการทำธุรกิจและทำให้ผู้ประกอบการใหม่มีความรู้ความสามารถในรอบด้าน รวมถึงการจดทะเบียนจัดตั้งบริษัท การวางแผนด้านภาษี การวางแผนผลิตสินค้า เป็นต้น

ขั้นตอนที่ 3 การช่วยเหลือในการพัฒนาผลิตภัณฑ์และการสร้างตราสินค้า ผู้ประกอบการรุ่นใหม่ควรได้รับความช่วยเหลือในด้านการพัฒนาผลิตภัณฑ์ การสร้างตราสินค้า เช่น การเชื่อมโยงผู้ประกอบการรุ่นใหม่กับสถาบันวิจัยพัฒนาผลิตภัณฑ์ หรือสถาบันการศึกษาที่มีผู้เชี่ยวชาญในการให้

คำปรึกษาด้านการตลาดและการสร้างตราสินค้าแก่ผู้ประกอบการรุ่นใหม่ โดยมีการสนับสนุนให้ทำงานวิจัย เทคโนโลยีและนวัตกรรมเข้ามาใช้ในการประกอบธุรกิจ

ขั้นตอนที่ 4 การนำสินค้าออกวางตลาดเพื่อจำหน่ายในระดับท้องถิ่น ส่วนใหญ่มักเริ่มต้นการขาย สินค้าในระดับท้องถิ่นของตนเองจนมีความชำนาญก่อน เช่น ระดับตำบล อำเภอ จังหวัด หรือภูมิภาค เป็นต้น โดยมุ่งเน้นที่การสร้างความรู้จักและกระตุ้นการซื้อเป็นสำคัญ เพื่อให้ผู้ประกอบการรุ่นใหม่มีความชำนาญ จากนั้นจึงจำหน่ายสินค้าในระดับประเทศ หลังจากผู้ประกอบการรุ่นใหม่มีความชำนาญในตลาดท้องถิ่นที่ตนเองคุ้นเคย แล้วมักจะเริ่มขยายตลาดสู่ระดับประเทศ โดยการมองหาช่องทางการจัดจำหน่ายที่สามารถกระจายสินค้าได้ครอบคลุมทั่วประเทศ อาทิ ศูนย์การค้าต่าง ๆ หรือร้านสะดวกซื้อที่มีสาขากระจายอยู่ทั่วประเทศ เป็นต้น จนกระทั่งมียอดขายสูงขึ้น ตราสินค้าเป็นที่ยอมรับและเชื่อถือในระดับประเทศ ทั้งนี้ภาครัฐและเอกชนได้มีส่วนช่วยผู้ประกอบการใหม่ในการนำสินค้าเข้าสู่ตลาด เช่น การจัดงานที่เกี่ยวข้องกับสินค้า SMEs เป็นต้น

ขั้นตอนที่ 5 การเข้าสู่ตลาดต่างประเทศส่วนใหญ่จะผลิตสินค้าให้กับบริษัทในต่างประเทศหรือ การหาคู่ค้าในต่างประเทศ เช่น ผู้จัดจำหน่าย หรือร้านค้าใหญ่ ๆ ในต่างประเทศ ทั้งนี้อาจเกิดจากการส่งเสริมของภาครัฐด้วยการจัดกิจกรรมจับคู่ทางการค้าการสนับสนุนจัดแสดงสินค้าภายในประเทศและต่างประเทศ หรือการศึกษาตลาดผู้บริโภคในต่างประเทศ เพื่อดำเนินการค้าขายในต่างประเทศด้วยตัวเอง จนกระทั่งยอดการส่งออกมีปริมาณสูงขึ้น สิ่งสำคัญที่สุดคือการรักษาลูกค้าเก่าคงไว้หรือการรักษาตลาดในประเทศและต่างประเทศให้มั่นคง โดยการทำกิจกรรมทางการตลาดการรักษายอดขายการเพิ่มช่องทางการขายการรักษาฐานลูกค้าเก่าด้วยการสร้างความสัมพันธ์ รวมถึงการทำการตลาดเพื่อสังคมจะช่วยให้เกิดความมั่นคงธุรกิจเติบโตได้อย่างยั่งยืน

2.1.4 คุณลักษณะของการเป็นผู้ประกอบการ

คุณลักษณะของผู้ประกอบการ (Entrepreneurial Characteristics) หมายถึง ลักษณะส่วนบุคคลที่นำมาใช้ในการดำเนินธุรกิจ ที่จะส่งเสริมสนับสนุนให้บุคคลนั้นเกิดความสำเร็จในการดำเนินธุรกิจ (วันวิสาข์ โชคพรหมอนันต์, 2557) ซึ่งมีผู้ให้คุณลักษณะของผู้ประกอบการหลากหลายดังนี้

2.1.4.1 ปัจจัยสู่ความสำเร็จของผู้ประกอบการ SMEs (สำนักงานอุตสาหกรรม จังหวัดสระบุรี, 2562: เว็บไซต์) กล่าวว่า คุณลักษณะของผู้ประกอบการ มีดังนี้

1) กล้าเผชิญความเสี่ยง การทำธุรกิจย่อมมีความเสี่ยงเป็นเรื่องธรรมดา ซึ่งผู้ประกอบการมักทำงานที่ท้าทายความรู้ความสามารถ โดยมีการประเมินความเสี่ยงแล้วว่าไม่เกินความสามารถที่จะทำให้ธุรกิจประสบความสำเร็จ และมักจะมีทางเลือกในการดำเนินงานหลายทางเพื่อหาทางเลือกที่ดีที่สุด

2) ต้องการความสำเร็จ มีความมุ่งมั่น พยายามและทุ่มเทในการทำงาน พร้อมทั้งจะสละเวลาทั้งหมดให้กับการทำงาน โดยไม่คำนึงถึงความยากลำบากเพื่อให้เกิดความรู้และประสบการณ์ อีกทั้งนำความผิดพลาดมาเป็นแรงผลักดันและแก้ไขเพื่อไปสู่ความสำเร็จ ซึ่งจุดมุ่งหมายในการทำธุรกิจไม่ได้อยู่ที่กำไรแต่เน้นความเจริญเติบโตของธุรกิจ

3) มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ เป็นบุคคลที่มีความริเริ่มสร้างสรรค์ ไม่ชอบทำอะไรเหมือนเดิม ซ้ำ ๆ แต่จะชอบคิดและทำสิ่งใหม่ ๆ ไม่ว่าจะเป็นกระบวนการในการทำงานก็มักจะคิดหาวิธีใหม่ ๆ เพื่อปรับปรุงให้ดีกว่าเดิม มีการประยุกต์ใช้สิ่งต่าง ๆ ให้เกิดประโยชน์มากขึ้น และกล้าที่จะคิดสิ่งที่แปลกใหม่ไม่เหมือนใคร เป็นต้น

4) รู้จักผูกพันต่อเป้าหมาย โดยเมื่อมีการตั้งเป้าหมาย ผู้ประกอบการจะทุ่มเทเพื่อให้บรรลุเป้าหมาย โดยคำนึงถึงวิธีการที่จะทำให้ประสบความสำเร็จ รวมไปถึงวิธีการที่จะทำให้เกิดความล้มเหลว พร้อมทั้งหาแนวทางแก้ไขเพื่อเป็นการป้องกันไม่ให้เกิดความผิดพลาด และมีความหวังมุ่งมั่นต่อเป้าหมาย

5) มีความสามารถโน้มน้าวจิตใจผู้อื่น ผู้ประกอบการนอกจากจะต้องมีความสามารถในการทำงานแล้ว ควรต้องมีความสามารถในการชักจูง โน้มน้าวจิตใจผู้อื่น เพื่อเป็นการสร้างทัศนคติและแรงจูงใจในการทำงาน ทำให้เกิดความร่วมมือและช่วยเหลือกันในการทำงานด้วยความเต็มใจ รวมทั้งสามารถโน้มน้าวให้ผู้อื่นสนับสนุนตนเอง เช่น การสนับสนุนเงินทุน หรือการช่วยบอกต่อเพื่อความสำเร็จของธุรกิจ

6) ยืนหยัดต่อสู้อย่างหนัก ทำงานเต็มกำลังความสามารถ แม้ว่าจะต้องเสียสละเวลาส่วนตัวก็ตาม หากเจออุปสรรคหรือแรงกดดันก็ไม่ย่อท้อ มุ่งมั่นที่จะทำงานต่อไปจนสำเร็จ

7) นำประสบการณ์ในอดีตมาเป็นบทเรียน เป็นคุณลักษณะที่ควรปฏิบัติสำหรับผู้ประกอบการ ซึ่งเป็นการนำความผิดพลาดที่เคยทำในอดีต มาเป็นบทเรียนไม่ให้เกิดเหตุการณ์เช่นนั้นอีก หรือนำมาประยุกต์ใช้ ปรับปรุงและพัฒนาให้ดียิ่งขึ้น

8) มีความสามารถในการบริหารงานและมีความเป็นผู้นำที่ดี ในช่วงระยะต่าง ๆ ของการดำเนินธุรกิจ ผู้ประกอบการต้องมีความสามารถในการบริหารและมีความเป็นผู้นำที่ดี เช่น ในช่วงเริ่มต้นของธุรกิจนั้นโดยมากผู้ประกอบการจะต้องบริหารงานต่าง ๆ ด้วยตนเอง และต้องมีความเป็นผู้นำในการวางแผนการทำงาน สอนการทำงานให้ลูกน้อง และเมื่อกิจการเติบโตขึ้น ผู้ประกอบการจะต้องมีการบริหารงานที่เปลี่ยนไป จากเดิมที่ทำเองคิดเองทั้งหมด ก็จะต้องไว้วางใจและแบ่งความรับผิดชอบให้ลูกน้องมากขึ้น

9) มีความเชื่อมั่นในตนเอง ผู้ประกอบการต้องมีความเชื่อมั่นในตนเอง มีความอิสระสามารถที่จะพึ่งตนเองได้ มีความกล้าตัดสินใจ มีจิตใจเด็ดเดี่ยวเข้มแข็งและเชื่อมั่นในผลสำเร็จ

10) มีวิสัยทัศน์กว้างไกล เป็นผู้มีประสบการณ์ สามารถวิเคราะห์เหตุการณ์ในอนาคตข้างหน้าได้และพร้อมรับสถานการณ์ที่จะเปลี่ยนแปลง

11) มีความรับผิดชอบ ต้องมีความรับผิดชอบต่องานที่ทำเป็นอย่างดี และเป็นผู้นำในการทำสิ่งต่าง ๆ ซึ่งมักจะมีความคิดริเริ่มแล้วลงมือทำเอง หรือมอบหมายให้ผู้อื่นทำ และเป็นผู้ดูแลจนงานสำเร็จไปตามเป้าหมายที่วางไว้ โดยจะรับผิดชอบต่อผลการตัดสินใจ ไม่ว่าผลจะออกมาเป็นอย่างไร มีความเชื่อว่าความสำเร็จเกิดจากความเอาใจใส่ ความพยายามและความรับผิดชอบ

12) มีความกระตือรือร้น และไม่หยุดนิ่ง มีการทำงานที่เต็มไปด้วยพลัง มีชีวิตชีวา มีความกระตือรือร้น ทำงานทุกอย่างโดยไม่หลีกเลี่ยง ทำงานหนักมากกว่าคนปกติทั่วไป เร่งรัดตัวเองทุกวัน เรียนรู้ที่จะพัฒนาอยู่เสมอ เพื่อที่จะไม่หยุดอยู่กับที่

13) ใฝ่หาความรู้เพิ่มเติม หาความรู้เพิ่มเติมอยู่เสมอเพราะเชื่อว่า ความรู้ไม่มีวันเรียนจบ ซึ่ง ความรู้อาจจะได้จากการสัมมนาฝึกอบรม อ่านหนังสือทำให้มีความรู้เพิ่มขึ้น และปรึกษาผู้เชี่ยวชาญมาช่วยให้ข้อคิดเห็นแก้ไขปัญหา สิ่งเหล่านี้จะเป็นวิธีหนึ่งที่จะช่วยให้งานสำเร็จเร็วขึ้น

14) กล้าตัดสินใจและมีความมุ่งมั่นพยายาม กล้าตัดสินใจมีความหนักแน่นไม่หวาดหวั่น เชื่อมั่นในตนเองกับงานที่ทำ มีจิตใจของนักต่อสู้ แม้งานจะหนักก็ทุ่มเทให้สุดความสามารถ ไม่กลัวงานหนัก มีความมุ่งมั่นพยายามทุ่มเทชีวิตจิตใจ มีการแข่งขันกับตัวเองและแข่งขันกับเวลา ขวนขวายหาทางแก้ไขปัญหาลงมือปฏิบัติจนสามารถบรรลุผลสำเร็จ

15) ไม่ตั้งความหวังไว้กับผู้อื่น ผู้ประกอบการที่เพิ่งเริ่มทำธุรกิจ มักจะพยายามทำทุกอย่างด้วยตัวเองเท่าที่จะสามารถทำได้ ไม่ตั้งความหวังไว้กับผู้อื่น จึงมีการผลักดันให้ผู้ที่อยู่รอบด้านทำงานหนักอย่างเต็มที่เช่นเดียวกับตนเพื่อให้สำเร็จ

16) มองเหตุการณ์ปัจจุบันเป็นหลัก มีการวางแผนการทำงานในปัจจุบันและอนาคตอย่างรอบคอบ ไม่นำเหตุการณ์ในอดีตที่ล้มเหลวมาทำให้ไม่กล้าตัดสินใจ แต่จะถึงอดีตเป็นบทเรียนเพื่อแก้ไขและปรับปรุงให้ดีขึ้น

17) สามารถปรับตัวเข้ากับสิ่งแวดล้อม ผู้ประกอบการต้องมีการปรับตัวให้เข้ากับสิ่งแวดล้อมหรือสถานการณ์ในปัจจุบัน ไม่ปล่อยให้ทุกอย่างเป็นไปตามปัจจัยที่ควบคุมไม่ได้

18) รู้จักประมาณตนเอง ไม่ทำสิ่งใดเกินตัวหรือเกินความสามารถ ค่อยเป็นค่อยไป จะได้ไม่ประสบกับความล้มเหลวในการลงทุนทำธุรกิจ

19) ต้องมีความร่วมมือและแข่งขัน การทำธุรกิจย่อมมีจุดมุ่งหมายเดียวกัน คือ เพื่อกำไร แม้ว่าจุดมุ่งหมายเดียวกันก็ไม่จำเป็นต้องแข่งให้ล้มไปข้างหนึ่ง ยังมีวิธีการที่จะมุ่งสู่ความสำเร็จในการดำเนินธุรกิจประเภทเดียวกัน ด้วยวิธีการที่แตกต่างกันออกไป ผู้ประกอบการที่ดำเนินธุรกิจประเภทเดียวกันจะต้องไม่พยายามทำธุรกิจให้เกิดคู่แข่ง แต่ต้องดำเนินให้เกิดเพียงคู่แข่งอย่างเดียว ร่วมมือกันพึ่งพาอาศัยกันเพื่อให้ธุรกิจอยู่รอดโดยรวมกัน

20) ประหยัดเพื่ออนาคต การดำเนินธุรกิจต้องใช้ระยะเวลายาวนานกว่าจะบรรลุเป้าหมาย การดำเนินงานระยะสั้นยังไม่เห็นผล ผู้ประกอบการต้องมีการประหยัด อดออมไว้เพื่อนำไปขยายกิจการในอนาคต ต้องรู้จักห้ามใจที่จะหาความสุขความสบายในช่วงที่ธุรกิจอยู่ในช่วงตั้งตัวเพื่ออนาคตข้างหน้า

21) มีความซื่อสัตย์ ผู้ประกอบการต้องมีความซื่อสัตย์ต่อลูกค้าในด้านคุณภาพสินค้าและต้องสร้างความเชื่อถือของตนเองในการเป็นลูกหนี้ที่ดีของธนาคาร เป็นนายที่ดีของลูกน้อง มีความซื่อสัตย์ต่อหุ้นส่วน ต่อครอบครัว และต่อตนเอง

2.1.4.2 Hodgetts and Kuratko (สุธีรา อะทะวงษา, 2556; อ้างอิงจาก Hodgetts and Kuratko, 1995: 31-36) เสนอคุณลักษณะที่เป็นปัจจัยพื้นฐานสำคัญของเจ้าของธุรกิจขนาดย่อม 10 คุณลักษณะ ดังนี้

1) ความสามารถเชิงเทคนิค ผู้ประกอบการต้องมีความสามารถเชิงเทคนิค ซึ่งหากมีมากจะสามารถสร้างความได้เปรียบด้านเทคนิค โดยผู้ประกอบการจะต้องมีความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับธุรกิจที่ดำเนินอยู่เป็นสำคัญ เพื่อก่อให้เกิดความสามารถเชิงเทคนิค

2) ความสามารถทางจิตใจ เป็นความสามารถในการรับรู้และเข้าใจ

3) การแสวงหาโอกาส ผู้ประกอบการจะต้องเป็นผู้แสวงหาโอกาส ไม่อยู่นิ่งรอให้โอกาสมาหา ซึ่งจะทำให้บรรลุเป้าหมายได้เร็วขึ้น

4) ความคิดริเริ่มและความรับผิดชอบ ผู้ประกอบการเป็นผู้ที่บุกเบิกสร้างธุรกิจด้วยตนเอง ดังนั้นจึงต้องเป็นผู้ที่มีความคิดริเริ่มและมีความรับผิดชอบ จึงจะสามารถคิดค้นโอกาสในการทำธุรกิจและสามารถบริหารจัดการให้ประสบความสำเร็จได้

5) ความซื่อสัตย์และความน่าเชื่อถือ เป็นคุณลักษณะที่มีความสำคัญ เนื่องจากเป็นส่วนที่สร้างความเชื่อมั่น ไว้วางใจและสร้างการยอมรับต่อผู้อื่น เช่น ลูกค้า พันธมิตร นักลงทุน เป็นต้น

6) ความอดทนต่อความล้มเหลว ผู้ประกอบการต้องมีความอดทน ไม่ผิดหวังกับความล้มเหลว แต่จะนำประสบการณ์ที่ล้มเหลวในอดีตมาแก้ไขปรับปรุงและพัฒนาให้ดียิ่งขึ้น

7) การควบคุมปัจจัยภายในที่เกี่ยวข้อง ผู้ประกอบการต้องมีความสามารถในการควบคุมภายใน ไม่ว่าจะเป็นในด้านของกระบวนการผลิต การควบคุมค่าใช้จ่าย หรือแม้แต่การควบคุมบุคลากรให้ทำงานอย่างมีประสิทธิภาพ

8) ทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ การมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีส่งผลต่อการเอื้อประโยชน์ให้คนทำงานแต่ละส่วนร่วมงานกันอย่างราบรื่นและสามารถลดความขัดแย้งได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้ประกอบการมีความจำเป็นที่จะต้องใช้การสื่อสาร เนื่องจากต้องพบปะผู้คนไม่ว่าจะเป็น พนักงาน ลูกค้า พันธมิตร เป็นต้น ซึ่งการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพเป็นสิ่งสำคัญเพราะสร้างให้เกิดความเข้าใจที่ตรงกัน

9) ความมุ่งมั่นที่จะประสบความสำเร็จ ผู้ประกอบการต้องมีความพยายามที่จะประสบความสำเร็จ โดยมีเป้าหมายที่ชัดเจน และมุ่งมั่นที่จะไปให้ถึงเป้าหมาย โดยไม่ย่อท้อต่ออุปสรรค

10) ความคิดสร้างสรรค์ เป็นผู้ที่มีความคิดสร้างสรรค์ ชอบมองหาสิ่งใหม่ ๆ ที่ทำให้เกิดการพัฒนา เช่น การคิดสร้างผลิตภัณฑ์ใหม่หรือการคิดค้นกระบวนการใหม่ ๆ ในการทำงาน

จากคุณลักษณะของผู้ประกอบการข้างต้นจะเห็นได้ว่ามีคุณลักษณะหลายประการ ซึ่งการที่จะเป็นผู้ประกอบการที่จะประสบความสำเร็จนั้น จะต้องมีความคุณลักษณะหลายประการประกอบกัน แต่ผู้ประกอบการอาจไม่จำเป็นต้องมีครบทุกข้อ ซึ่งเกิดขึ้นจากความแตกต่างหลากหลายตามบริบทของผู้ประกอบการ (สำนักงานอุตสาหกรรม จังหวัดสระบุรี, 2562: เว็บไซต์)

2.2 แนวคิด หลักการ และทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการวัดผลการดำเนินงานขององค์กร

2.2.1 ความหมายของตัวชี้วัดผลการดำเนินงาน

อลงกรณ์ มีสุทธา และสมิต สัจฉกร (2554: 78) กล่าวว่า ตัวชี้วัดผลการดำเนินงาน (KPI: Key Performance Indicators) คือเครื่องมือที่ใช้ในการวัดหรือประเมินว่าผลการดำเนินงานที่สำคัญในด้านต่าง ๆ ขององค์กรเป็นอย่างไร โดยการประเมินผลการปฏิบัติงานโดยใช้ตัวชี้วัดผลการดำเนินงาน เป็นวิธีการประเมินผลการปฏิบัติงานอีกวิธีหนึ่งที่ได้รับการนิยมนำมาใช้ในปัจจุบัน โดยเฉพาะองค์กรที่มุ่งเน้นการบริหารจัดการสมัยใหม่ เนื่องจากการใช้ตัวชี้วัดผลการดำเนินงานเป็นวิธีการประเมินที่พัฒนาจากวิธีการประเมินผลการปฏิบัติงานที่ยึดผลสำเร็จของงานหรือวัตถุประสงค์เป็นหลัก

สำนักงานพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ (2562: เว็บไซต์) ให้ความหมายของตัวชี้วัดผลการดำเนินงานไว้ว่า ตัวชี้วัดผลการดำเนินงานหมายถึง เครื่องมือที่ใช้วัดผลการดำเนินงานหรือประเมินผลการดำเนินงานในด้านต่าง ๆ ขององค์กร ซึ่งสามารถแสดงผลของการวัดหรือการประเมินในรูปแบบข้อมูลเชิงประมาณเพื่อสะท้อนประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการปฏิบัติงานขององค์กรหรือหน่วยงานภายในองค์กร

จากความหมายของตัวชี้วัดผลการดำเนินงานข้างต้น สามารถสรุปได้ว่า ตัวชี้วัดผลการดำเนินงาน หมายถึง เครื่องมือที่ใช้วัดผลการดำเนินงานขององค์กร เพื่อสะท้อนให้เห็นถึงความสามารถในการดำเนินงานขององค์กร และเป็นตัวกำหนดเป้าหมายการดำเนินงานขององค์กร

2.2.2 ลักษณะของตัวชี้วัดผลการดำเนินงาน

ลักษณะของตัวชี้วัดผลการดำเนินงานที่ดี ประกอบด้วยปัจจัยดังนี้ (เนตร์พัฒนา ยาวีราช, 2553: 373) (1) มีความสอดคล้องกับวิสัยทัศน์ ภารกิจ และกลยุทธ์ขององค์กร (2) มีความสำคัญที่แสดงถึงผลการดำเนินงานที่สำคัญขององค์กร (3) ประกอบด้วยตัวชี้วัดที่เป็นตัวเงินและไม่ใช้ตัวเงิน (4) ตัวชี้วัดที่สร้างขึ้นต้องมีบุคคลหรือหน่วยงานรับผิดชอบทุกตัว (5) ตัวชี้วัดสามารถควบคุมได้ (6) ตัวชี้วัดที่สามารถวัดได้และเป็นที่เข้าใจของบุคคลทั่วไป (7) ตัวชี้วัดที่เป็นเหตุและเป็นผล (8) ตัวชี้วัดที่ช่วยผู้บริหารติดตามการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ได้ดี (9) ตัวชี้วัดที่ไม่ก่อให้เกิดความขัดแย้งในองค์กร

คุณลักษณะตัวชี้วัดผลการดำเนินงานที่ดี มีดังนี้ (สำนักงานพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์, 2562: เว็บไซต์) (1) มีความสัมพันธ์สอดคล้องกับองค์กร ซึ่งแบ่งออกเป็น 2 ประเภท ได้แก่ ความสัมพันธ์ระหว่างตัวชี้วัดผลการดำเนินงานกับเป้าประสงค์ขององค์กร โดยจะต้องสะท้อนเป้าประสงค์ขององค์กร และความสัมพันธ์ระหว่างตัวชี้วัดผลการดำเนินงานกับบุคลากรในองค์กร โดยบุคลากรจะต้องสามารถทำงานได้ถูกต้องกับผลที่ต้องการ (2) มีความชัดเจนง่ายต่อการเข้าใจ โดยตัวชี้วัดผลการดำเนินงานที่นำมาใช้ต้องมีคำจำกัดความที่ชัดเจนและเหมาะสม เพื่อสร้างให้เกิดความเข้าใจที่ตรงกัน (3) มีความสอดคล้องกันระหว่างองค์กร ซึ่งจะมีประโยชน์ในกรณีที่ต้องมีการเปรียบเทียบระหว่างองค์กร (Benchmarking) (4) สามารถตรวจสอบได้ ทั้งการตรวจสอบตัวชี้วัดผลการดำเนินงาน หรือข้อมูลที่ใช้ในการอ้างอิงตัวชี้วัดผลการดำเนินงาน (5) ไม่สร้างภาระกับองค์กร ควรกำหนดตัวชี้วัดผลการดำเนินงานจากกระบวนการหรือข้อมูลที่มีอยู่แล้ว แต่หากจำเป็นต้องมีการจัดเก็บข้อมูลใหม่ ต้องคำนึงถึงการจัดเก็บข้อมูลตัวชี้วัดผลการดำเนินงานนั้นมีความคุ้มค่าหรือไม่ ทั้งในด้านของค่าใช้จ่ายและเวลาในการเก็บข้อมูล (6) สามารถควบคุมได้ ตัวชี้วัดผลการดำเนินงานควรขึ้นอยู่กับปัจจัยภายในที่องค์กรควบคุมได้ทั้งหมดหรือควบคุมได้เป็นส่วนใหญ่ เพราะหากเป็นตัวชี้วัดผลการดำเนินงานที่ไม่สามารถควบคุมได้จะส่งผลให้บุคลากรจะไม่มีแรงจูงใจและความพยายามเพราะบุคลากรจะมองว่าไม่สามารถควบคุมผลงานได้ (7) ไม่กระทบต่อพฤติกรรมของบุคลากร ไม่ก่อให้เกิดการหลบเลี่ยงหรือผลกระทบให้แก่ผู้อื่น (8) ก่อให้เกิดการพัฒนาภายในองค์กร ช่วยสนับสนุนให้เกิดการเรียนรู้ในกระบวนการดำเนินงาน และความรู้ความสามารถในการทำงาน (9) ใช้ระยะเวลาที่เหมาะสม สามารถเก็บข้อมูลได้ตามความถี่และภายในระยะเวลาที่กำหนด

คุณลักษณะของตัวชี้วัดผลการดำเนินงานที่สามารถนำไปสู่ความสำเร็จด้วยหลัก C+SMART ได้ดังนี้ (KPI Academy, 2019: Website) (1) การให้ความสำคัญต่อความสำเร็จของ

องค์กรอย่างสูงสุด (Crucial to organization success) โดยตัวชี้วัดผลการดำเนินงานที่มีความสำคัญสูงจะส่งผลกระทบต่อด้านการเงิน ด้านลูกค้า ด้านกระบวนการภายใน และด้านการเรียนรู้และพัฒนาขององค์กร ซึ่งตัวชี้วัดนี้ได้มาจากการวิเคราะห์ปัจจัยแห่งความสำเร็จที่สำคัญ หรือที่เรียกว่า Critical Success Factors (CSFs) โดยสำนักงานอุตสาหกรรม จังหวัดสระบุรี (2562: เว็บไซต์) ให้ความหมายของปัจจัยแห่งความสำเร็จ คือ ปัจจัยที่ต้องทำให้เกิดขึ้น เพื่อให้บรรลุความสำเร็จตามวิสัยทัศน์ หรือเป็นการให้หลักการ แนวทาง หรือวิธีการที่องค์กรจะสามารถบรรลุวิสัยทัศน์ได้ แต่ละองค์กรจะมีปัจจัยแห่งความสำเร็จเป็นหลักที่เป็นรูปธรรมในการเชื่อมโยงการปฏิบัติงานทุกระดับให้มุ่งไปในทิศทางเดียวกัน ทำให้เจ้าหน้าที่และผู้บริหารขององค์กรรู้ว่าต้องทำอะไรบ้างเพื่อให้ผลสัมฤทธิ์ขององค์กรตอบสนองวิสัยทัศน์ หากปราศจากปัจจัยแห่งความสำเร็จแล้ว วิสัยทัศน์ขององค์กรจะไม่ได้รับการตอบสนองอย่างมีประสิทธิภาพและมีประสิทธิผล ปัจจัยแห่งความสำเร็จเป็นเสมือนเครื่องมือหรือวิธีการฝึกการแยกแยะและวิเคราะห์ปัจจัยสำคัญที่จะเร่งดำเนินการให้ดีที่สุด เพื่อการบรรลุเป้าหมาย การประกอบการที่เหนือกว่าในกลุ่มอุตสาหกรรมนั้น ๆ (2) ความเฉพาะเจาะจง (Specific) โดยตัวชี้วัดผลการดำเนินงานที่กำหนดจะต้องมีความชัดเจนและมีความหมายที่สอดคล้องกับสิ่งที่ต้องการวัด เพื่อไม่ให้เกิดความเข้าใจที่ผิดพลาด (3) การวัดได้ (Measurable) ตัวชี้วัดผลการดำเนินงานที่กำหนดต้องสามารถนำไปใช้วัดผลการปฏิบัติงานได้จริง และข้อมูลที่ได้จากการวัดสามารถนำไปเปรียบเทียบกับข้อมูลที่ได้จากตัวชี้วัดอื่นและใช้วิเคราะห์ความหมายได้ ซึ่งตัวชี้วัดผลการดำเนินงานที่กำหนดต้องสามารถวัดออกมาในเชิงปริมาณหรือคุณภาพได้อย่างเป็นรูปธรรม โดยทั่วไปงานที่จัดอยู่ในสายงานหลัก (Line Function) หรืองานที่เกี่ยวข้องกับกำไรและต้นทุนขององค์กร เช่น งานขาย งานตลาด งานผลิตส่วนใหญ่จะกำหนดตัวชี้วัดผลการดำเนินงานในเชิงปริมาณ แต่งานที่เป็นสายงานสนับสนุน (Support Function) เช่น งานคลังสินค้า งานจัดซื้อ งานบัญชี งานบุคคล ซึ่งเป็นงานที่ช่วยสนับสนุนการทำงานของสายงานหลัก ส่วนใหญ่จะกำหนดตัวชี้วัดผลการดำเนินงานในเชิงคุณภาพ ได้แก่ ความถูกต้อง แม่นยำ ความรวดเร็วในการปฏิบัติงาน หรือคุณภาพของงานที่แล้วเสร็จ เป็นต้น (4) การบรรลุได้ (Attainable) โดยตัวชี้วัดผลการดำเนินงานที่กำหนดต้องสามารถบรรลุผลสำเร็จได้ตามที่กำหนดไว้ และมีความสมเหตุสมผล ไม่ตั้งเป้าหมายไว้สูงเกินไปเนื่องจากอาจส่งผลให้ผู้ปฏิบัติงานเกิดความรู้สึกท้อแท้และหมดหวังในการบรรลุเป้าหมาย และการกำหนดเป้าหมายนั้นจะต้องไม่ต่ำเกินไป เนื่องจากผู้ปฏิบัติงานจะมองว่าสามารถทำได้อยู่แล้ว จึงทำให้ไม่เกิดการพัฒนา (5) ความสอดคล้อง (Relevant) โดยตัวชี้วัดผลการดำเนินงานที่กำหนดต้องมีความเชื่อมโยงสอดคล้องกับพันธกิจ เป้าหมาย วิสัยทัศน์ รวมทั้งกลยุทธ์ขององค์กร และต้องส่งผลให้เป้าหมายขององค์กรบรรลุผลสำเร็จ ทั้งเป้าหมายด้านการเงิน ลูกค้า กระบวนการภายใน และการเรียนรู้และการพัฒนา (6) ระยะเวลาแล้วเสร็จ (Timely) ตัวชี้วัดผลการดำเนินงานที่กำหนดต้องกำหนดระยะเวลาที่ต้องดำเนินการให้แล้วเสร็จ ซึ่งอาจกำหนดเป็น วัน เดือน หรือ ปี ตามความเหมาะสมของธุรกิจ เพื่อให้บุคลากรรับทราบและเข้าใจเป้าหมายว่าต้องทำงานให้เสร็จในช่วงใด และสามารถจัดลำดับความสำคัญของงานก่อนและหลังได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2.2.3 ขั้นตอนการสร้างตัวชี้วัดผลการดำเนินงาน

ในการจัดทำตัวชี้วัดผลการดำเนินงาน มีหลายวิธี ได้แก่

2.2.3.1 ระบบวัดผลเชิงดุลยภาพ (Balanced Scorecard) มีการกำหนดวัตถุประสงค์ทั้ง 4 มุมมองคือ ด้านการเงินลูกค้า กระบวนการภายใน การเรียนรู้และพัฒนา และพิจารณาว่าอะไรคือดัชนีวัดที่จะทำให้ทราบได้ว่าองค์กรสามารถบรรลุผลตามวัตถุประสงค์ที่ต้องการหรือไม่

2.2.3.2 ผลงานหลัก (Key Result Areas) กำหนดผลงานหลักหรือสิ่งที่มีความสำคัญต่อความสำเร็จ (KRA) ขององค์กรและปัจจัยอะไรเป็นสิ่งที่ต้องการวัดหรือประเมินเพื่อบ่งบอกว่าองค์กรประสบความสำเร็จ KRA แต่ละด้าน

2.2.3.3 ปัจจัยสำคัญที่มีต่อความสำเร็จ (Critical Success Factor) องค์กรกำหนดปัจจัยแห่งความสำเร็จหลังจากนั้นก็กำหนดปัจจัยความสำเร็จแต่ละด้าน

2.2.3.4 การถาม-ตอบ (Question & Answer) ผู้บริหารองค์กรมีคำถามที่ต้องการทราบหรือต้องการรู้เกี่ยวกับองค์กรและในการตอบคำถามเหล่านี้จะต้องสร้างดัชนีชี้วัดขึ้นมาเพื่อตอบคำถาม โดยการกำหนดตัวชี้วัดผลการดำเนินงานที่นิยมและแพร่หลายในประเทศและต่างประเทศในปัจจุบันได้แก่ วิธีการกำหนดจากलिखितสมดุล (Balanced Scorecard) (อลงกรณ์ มีสุทธา และสมิต รัชฌกร, 2554: 78)

การสร้างตัวชี้วัดผลการดำเนินงาน มี 6 ขั้นตอน ดังนี้ (สำนักงานพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์, 2555)

ขั้นตอนที่ 1 กำหนดวัตถุประสงค์หรือผลลัพธ์ที่องค์กรต้องการ (What to measure?)

ขั้นตอนที่ 2 เลือกวิธีที่ใช้ในการกำหนดตัวชี้วัดผลการดำเนินงาน เช่น ใช้วิธีปัจจัยสำคัญที่มีต่อความสำเร็จ (Critical Success Factor) ให้กำหนดปัจจัยสู่ความสำเร็จหรือปัจจัยวิกฤต (Key Success Factor or Critical Success Factor) ที่สัมพันธ์กับวัตถุประสงค์หรือผลลัพธ์ที่องค์กรต้องการ เช่น ปัจจัยด้านคุณภาพ ปริมาณ ต้นทุน การส่งมอบ ความพึงพอใจ ความปลอดภัย และการเพิ่มผลผลิต

ขั้นตอนที่ 3 กำหนดตัวชี้วัดที่สามารถบ่งชี้ความสำเร็จ/ประสิทธิภาพ/ประสิทธิผลจากการดำเนินการตามวัตถุประสงค์หรือผลลัพธ์ที่องค์กรต้องการ (How to measure?) ซึ่งสามารถแสดงเป็นข้อมูลในเชิงปริมาณและกำหนดสูตรในการคำนวณรวมทั้งหน่วยของตัวชี้วัดแต่ละตัว

ขั้นตอนที่ 4 กลั่นกรองตัวชี้วัดผลการดำเนินงานเพื่อหาตัวชี้วัดผลการดำเนินงานหลัก โดยจัดลำดับและกำหนดน้ำหนักความสำคัญของตัวชี้วัดผลการดำเนินงานแต่ละตัว

ขั้นตอนที่ 5 กระจายตัวชี้วัดผลการดำเนินงานสู่หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

ขั้นตอนที่ 6 จัดทำ KPI Dictionary โดยระบุรายละเอียดที่สำคัญของตัวชี้วัดแต่ละตัว ดังนี้

(1) ชื่อ คำจำกัดความหรือนิยามของตัวชี้วัดผลการดำเนินงาน

(2) สูตรในการคำนวณตัวชี้วัดผลการดำเนินงาน

(3) หน่วยของตัวชี้วัดผลการดำเนินงาน

(4) ผู้เก็บข้อมูล

(5) ความถี่ในการรายงานผล เพื่อสร้างความเข้าใจร่วมกันของผู้ที่เกี่ยวข้องในการนำตัวชี้วัดผลการดำเนินงานไปใช้ในการปฏิบัติงาน

2.3 แนวคิดและหลักการใช้การวัดผลเชิงกลยุทธ์ในองค์กรธุรกิจ

Balanced Scorecard พัฒนาขึ้นโดยศาสตราจารย์โรเบิร์ต แคปแลนด์ แห่งมหาวิทยาลัยฮาร์วาร์ด และ ดร.เดวิส นอร์ตัน ที่ปรึกษาด้านการจัดการตีพิมพ์ครั้งแรกในวารสารฮาร์วาร์ด บิสซิเนส รีวิว ใน ค.ศ. 1992 หลังจากนั้นแนวคิดนี้ก็ได้อแพร่กระจายออกไปอย่างกว้างขวาง ศาสตราจารย์โรเบิร์ต แคปแลนด์ และ ดร.เดวิส นอร์ตัน มองว่าการบริหารจัดการองค์กรที่ดี ผู้บริหารไม่ควรประเมินองค์กรจากมิติทางด้านการเงินเพียงอย่างเดียว ด้วยความเชื่อที่ว่า ความได้เปรียบเชิงการแข่งขันไม่จำกัดเฉพาะผลการดำเนินงานทางการเงินเท่านั้น แต่ยังรวมไปถึงความรู้ความสามารถของบุคลากร ข้อมูลข่าวสารและความสัมพันธ์ที่ดีกับลูกค้าด้วย ดังนั้น Balanced Scorecard จึงเป็นการเชื่อมโยงความสัมพันธ์ในเชิงเหตุและผลจากสิ่งหนึ่งไปสู่อีกสิ่งหนึ่ง ในลักษณะที่องค์กรจะมีกำไรต้องมาจากลูกค้า การจะหาลูกค้าเพิ่มขึ้นได้ต้องมาจากการจัดการภายในองค์กรที่ดี และการจัดการภายในที่ดีจะต้องมาจากพนักงานที่มีทักษะและประสบการณ์ แต่การจะทำให้องค์กรดีได้ทุก ๆ ส่วนนั้น ทุกหน่วยงานในองค์กรจะต้องมีเป้าหมายและการปฏิบัติงานสอดคล้องไปในทิศทางเดียวกัน (เนตร์พัฒนา ยาวีราข, 2553: 366 - 367)

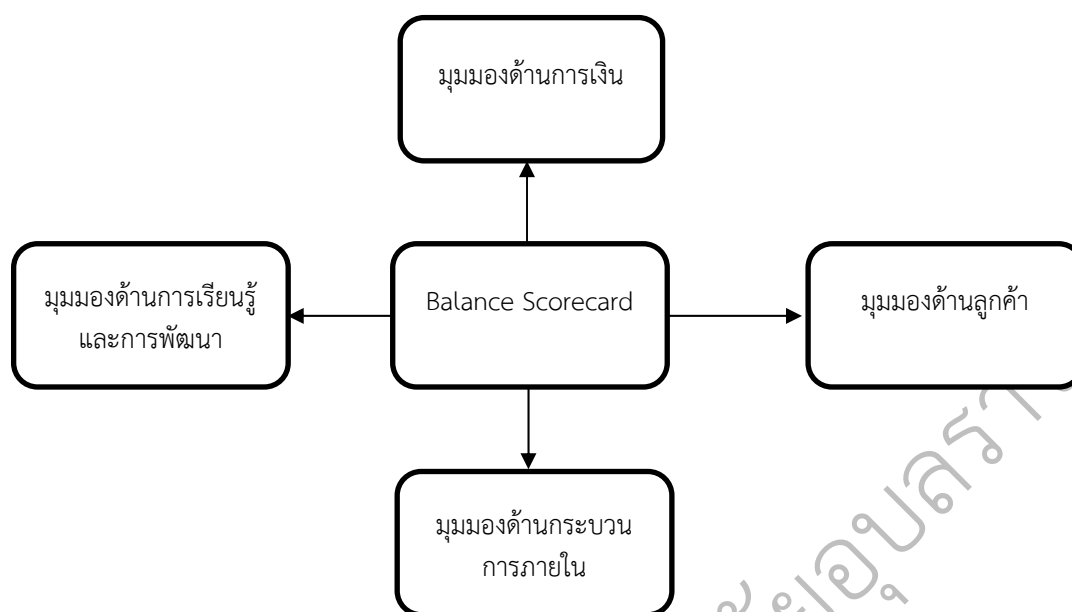
Balanced Scorecard หรือ BSC นั้นเป็นเครื่องมือในการบริหารจัดการองค์กร ที่จะนำเอากลยุทธ์ขององค์กรมาสู่การปฏิบัติ โดยใช้เป้าหมาย ซึ่งสามารถวัดผลได้ในการสื่อสารให้ทุก ๆ องค์กรประกอบขององค์กรสามารถมุ่งเน้นในการปฏิบัติงานที่สำคัญ ซึ่งมีผลต่อความสามารถในการแข่งขันขององค์กร มีความสอดคล้องและมีทิศทางเดียวกัน (วิโรจน์ ลักษณะอดิสร, 2552: 14)

Balanced Scorecard (BSC) หมายถึง การใช้เครื่องมือในการเชื่อมโยงกับกลยุทธ์ขององค์กรกับการประเมินซึ่งมีการประเมิน 4 ด้าน ด้วยกันคือ ด้านลูกค้า ด้านการเงิน ด้านกระบวนการภายใน และด้านการเติบโต BSC เป็นระบบหรือกระบวนการในการบริหารชนิดหนึ่งอาศัยการกำหนดด้วยชี้วัด KPI (Key Performance Indicators) เป็นกลไกสำคัญในการชี้วัดผลการดำเนินงานว่าผลการดำเนินงานในด้านต่าง ๆ ขององค์กรเป็นอย่างไร ในการควบคุมและประเมินผลประกอบการด้วยการกำหนดสิ่งที่จะวัดหรือจะประเมินว่าจะประเมินในจุดใด สิ่งใด ขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์ของการประเมิน แล้วกำหนดตัวชี้วัด (Key Performance Indicators) เพื่อเป็นเครื่องมือในการชี้วัดสิ่งที่ต้องการประเมิน ตัวชี้วัดจะเป็นตัวบอกการกำหนดเกณฑ์มาตรฐานหรือตัวเปรียบเทียบสำหรับตัวชี้วัดแต่ละตัว เพื่อให้ทราบว่าการดำเนินงานเป็นไปตามมาตรฐานที่กำหนดหรือไม่ ทางด้านการจัดการมีเทคนิคหรือเครื่องมือทางด้านการจัดการสมัยใหม่เข้ามาช่วย เช่น อัตราส่วนทางการเงิน (Financial Ratio) การประเมินมูลค่าที่ผู้ถือหุ้นได้รับโดยการใช้ Economic Value Added (EVA) การทำ Benchmarking การจัดทำ Balanced Scorecard การกำหนดตัวชี้วัดผลการดำเนินงาน (Key Performance Indicators) และการจัดสร้างห้องปฏิบัติการทางการบริหาร (Management Cockpit) เป็นต้น (เนตร์พัฒนา ยาวีราข, 2553: 368)

แนวคิด Balanced Scorecard ประกอบด้วยการพิจารณามุมมอง 4 ประการสำคัญ โดยรายละเอียดในการพิจารณามุมมองสำคัญ 4 ประการมีดังนี้ (เนตร์พัฒนา ยาวีราข, 2553: 369 - 371)

- (1) มุมมองด้านการเงิน (Financial Perspective) ประกอบด้วยวัตถุประสงค์ที่สำคัญ 2 ด้านได้แก่ ด้านการเพิ่มขึ้นของรายได้ (Revenue Growth) และด้านการลดลงของต้นทุน (Cost Reduction) หรือการเพิ่มขึ้นของผลิตผล (Productivity Improvement) ซึ่งประกอบด้วยการใช้สินทรัพย์ให้เป็น

ประโยชน์มากขึ้น องค์กรต้องกำหนดวัตถุประสงค์เกี่ยวกับการเพิ่มขึ้นของรายได้ว่าองค์กรมีแนวทางในการเพิ่มรายได้ได้อย่างไร ตัวชี้วัดที่สำคัญได้แก่ รายได้จากสินค้าหรือบริการด้วยใหม่ หรือรายได้จากลูกค้ากลุ่มใหม่ หรือการเพิ่มขึ้นของรายได้จากลูกค้ากลุ่มเดิม หรือการเพิ่มขึ้นของรายได้จากการเปลี่ยนแปลงราคา ส่วนแนวทางในการลดต้นทุนลง องค์กรจะต้องกำหนดวัตถุประสงค์ที่เกี่ยวข้องกับการลดต้นทุน ตัวชี้วัดที่สำคัญได้แก่ การเพิ่มผลผลิตภาพในการดำเนินงาน การใช้สินทรัพย์ที่มีอยู่ให้เกิดประโยชน์อย่างเต็มที่ (Asset Utilization) เช่น การใช้เครื่องจักรอย่างได้ประโยชน์เต็มที่ (Machine Utilization) (2) มุมมองด้านลูกค้า (Customer Perspective) ประกอบด้วย วัตถุประสงค์หลักสำคัญ 5 ประการ (2.1) ส่วนแบ่งทางการตลาด ตัวชี้วัดที่สำคัญ คือ ส่วนแบ่งตลาดเปรียบเทียบกับคู่แข่ง (2.2) การรักษาลูกค้าเก่า เป็นการรักษาลูกค้าเดิมไว้ (2.3) การเพิ่มขึ้นของลูกค้าใหม่ เป็นการวัดความสามารถในการแสวงหาลูกค้าใหม่ ตัวชี้วัดที่สำคัญคือ จำนวนลูกค้าใหม่ที่เพิ่มขึ้นจากเดิม (2.4) ความพึงพอใจของลูกค้า เป็นการวัดความพึงพอใจของลูกค้าที่มีต่อสินค้าและบริการขององค์กร ตัวชี้วัดคือ การสำรวจความพึงพอใจของลูกค้าหรือจำนวนข้อเรียกร้องของลูกค้า เป็นต้น (2.5) กำไรต่อลูกค้า ตัวชี้วัดที่สำคัญคือ กำไรที่ได้รับต่อลูกค้า 1 ราย วัตถุประสงค์หลักทั้ง 5 ประการนั้น องค์กรจะต้องมีการกำหนดกลุ่มของลูกค้าที่ตนเองจะมุ่งตอบสนองให้ชัดเจน องค์กรจะต้องแสวงหาคุณค่าให้กับลูกค้าใน 3 ด้านคือ ด้านการเป็นผู้นำด้านสินค้าและบริการ ด้านการดำเนินงานที่เป็นเลิศ และด้านความใกล้ชิดกับลูกค้า (3) มุมมองด้านกระบวนการภายใน (Internal Business Process Perspective) มุมมองนี้ให้ความสำคัญกับกระบวนการภายในขององค์กรตามแนวคิดด้านลูกโซ่แห่งคุณค่า (Value Chain) ของ Michael E. P. (1985) ที่ระบุว่าองค์กรประกอบด้วยกิจกรรมหลักและกิจกรรมสนับสนุน ดังนี้ (3.1) กิจกรรมหลัก ได้แก่ กิจกรรมเกี่ยวกับการขนส่ง การจัดเก็บ การแจกจ่าย วัตถุประสงค์กิจกรรมที่เกี่ยวกับการแปรรูปวัตถุดิบออกมาเป็นสินค้า กิจกรรมเกี่ยวกับการจัดเก็บรวบรวมและจำหน่ายสินค้าไปยังผู้บริโภค กิจกรรมเกี่ยวกับการตลาดและการขาย และกิจกรรมในการให้บริการลูกค้าหลังการขาย (3.2) กิจกรรมสนับสนุน ได้แก่ กิจกรรมในการจัดหาหรือจัดซื้อเพื่อเข้ามาใช้ในกิจกรรมหลัก กิจกรรมด้านการวิจัยและพัฒนา กิจกรรมด้านการบริหารทรัพยากรมนุษย์และกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานทั่วไปในองค์กร การวางแผน การบัญชีและการเงิน เป็นต้น (4) มุมมองด้านการเรียนรู้และการพัฒนา (Learning and Growth Perspective) เป็นมุมมองสุดท้ายภายใต้ Balanced Scorecard และเป็นมุมมองที่สำคัญมากเพราะเป็นมุมมองของการพัฒนาในอนาคต วัตถุประสงค์ของมุมมองด้านนี้ประกอบด้วย ด้านทรัพยากรมนุษย์ในองค์กร ได้แก่ วัตถุประสงค์ในด้านการพัฒนาทักษะ ความสามารถของพนักงานที่เพียงพอ ด้านทัศนคติและความพึงพอใจของพนักงาน อัตราการลาออกของพนักงาน ส่วนด้านระบบข้อมูลสารสนเทศ มีตัวชี้วัดคือ ความถูกต้องของข้อมูล ความสมบูรณ์ของข้อมูล ด้านวัฒนธรรมองค์กร การจงใจ และโครงสร้างองค์กร มีวัตถุประสงค์เกี่ยวกับการจงใจพนักงาน ตัวชี้วัดคือ จำนวนข้อเสนอที่พนักงานเสนอแนะ

ภาพที่ 2.1 มุมมอง 4 ด้านตามหลัก Balance Scorecard
ที่มา: เนตร์พัฒนา ยาวีราช (2553)

เรวัตร์ ชาตรีวิศิษฐ์ และคณะ (2553: 105) กล่าวว่า แนวคิดของ Balanced Scorecard นั้น ภายใต้มุมมองแต่ละมุมมองยังประกอบด้วยองค์ประกอบอีก 5 ช่อง ได้แก่ (1) วัตถุประสงค์ ซึ่งแสดงถึงสิ่งที่องค์กรอยากจะทำบรรลุ เช่น ภายใต้มุมมองด้านลูกค้า นั้น ส่วนใหญ่มักจะมีวัตถุประสงค์ที่อยากสร้างความพึงพอใจของลูกค้า (2) การวัดผล ได้แก่ ดัชนีหรือเครื่องชี้วัดที่จะใช้บอกว่าองค์กรบรรลุวัตถุประสงค์ที่ต้องการหรือไม่ เช่น ถ้าวัตถุประสงค์ที่อยากจะทำบรรลุได้แก่ความพึงพอใจของลูกค้า ดัชนีหรือเครื่องมือที่จะบอกให้เราทราบว่า ลูกค้ามีความพึงพอใจหรือไม่ ได้แก่ ดัชนีการสำรวจความพึงพอใจของลูกค้าหรืออัตราการร้องเรียนจากลูกค้า เป็นต้น (3) ข้อมูลพื้นฐานในปัจจุบัน ได้แก่ ข้อมูลในปัจจุบันของตัวชี้วัดนั้น ซึ่งข้อมูลในปัจจุบันนี้ส่วนใหญ่จะใช้เป็นเครื่องมือพื้นฐานในการกำหนดเป้าหมายที่ต้องการที่จะบรรลุต่อไป (4) เป้าหมายที่ต้องการบรรลุ ได้แก่ ตัวเลขของตัวชี้วัด ที่เราต้องการที่จะบรรลุ เช่น จากดัชนีการสำรวจความพึงพอใจของลูกค้า นั้น เป้าหมายที่ต้องการที่จะบรรลุได้แก่ ลูกค้าอย่างน้อยร้อยละ 80 มีความพึงพอใจในสินค้าและบริการของเรา (5) สิ่งที่จะทำให้บรรลุเป้าหมาย ได้แก่ แผนงานหรือกิจกรรมที่เราจะทำเพื่อให้บรรลุเป้าหมาย เช่น สิ่งที่จะทำให้ลูกค้าอย่างน้อยร้อยละ 80 มีความพึงพอใจ ได้แก่ การเพิ่มช่องทางในการบริการให้มากขึ้น ซึ่งองค์ประกอบ 5 ช่องทางภายใต้แต่ละมุมมองนั้น ค่อนข้างจะเป็นสิ่งที่มีความเป็นเหตุเป็นผลและเป็นหลักการสากลทั่วไปที่เข้าใจได้ง่าย อีกทั้งยังสามารถนำไปประยุกต์ใช้กับงานหลายประเภท

2.4 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับตัวชี้วัดผลการดำเนินงาน มีหลายฉบับที่แสดงให้เห็นถึงการกำหนด การใช้ และการพิจารณาตัวชี้วัดผลการดำเนินงาน ทั้งตัวชี้วัดทางการเงินและตัวชี้วัดที่ไม่ใช่ทางการเงิน ดังนี้

สุพัตรา ขาวสวน (2563) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การคัดเลือกตัวชี้วัดผลการดำเนินงานตามเกณฑ์คุณภาพการศึกษา เพื่อการดำเนินการที่เป็นเลิศของคณะสัตวแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อคัดเลือกตัวชี้วัดผลการดำเนินงาน ศึกษาตัวชี้วัดผลการดำเนินการอื่น ๆ ที่เหมาะสมเพิ่มเติม ของคณะสัตวแพทยศาสตร์ และปัจจัยที่มีผลต่อการคัดเลือกตัวชี้วัดผลการดำเนินงานตามเกณฑ์คุณภาพการศึกษาเพื่อการดำเนินการที่เป็นเลิศ การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ รวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม โดยใช้สถิติวิจัยซึ่งมีระดับความเชื่อมั่นที่ระดับ 0.05 จากจำนวนบุคลากร 30 คน ซึ่งผลการวิจัย พบว่า (1) การคัดเลือกตัวชี้วัดผลการดำเนินงาน ทั้ง 5 ด้าน มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ยรวม เท่ากับ 4.38 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานรวม (SD) เท่ากับ 0.62 และการทำหน้าที่ของตัวชี้วัดจากระดับความเหมาะสมของตัวชี้วัดมากที่สุด โดยแบ่งเป็นตัวชี้วัดกระบวนการ รวมผลลัพธ์ตัวชี้วัดทั้ง 5 ด้าน มีจำนวน 26 ตัวชี้วัด ส่วนตัวชี้วัดผลลัพธ์ รวมผลลัพธ์ตัวชี้วัดทั้ง 5 ด้าน มีจำนวน 22 ตัวชี้วัด (2) ตัวชี้วัดผลการดำเนินการอื่น ๆ ที่เหมาะสมเพิ่มเติม มีทั้งหมด 12 ตัวชี้วัด (3) ปัจจัยที่มีผลต่อการคัดเลือกตัวชี้วัดของผลการดำเนินงาน ทั้ง 5 ด้าน ได้แก่ ด้านการเรียนรู้ของผู้เรียนและด้าน กระบวนการ และด้านการมุ่งเน้นลูกค้า มีปัจจัยส่วนบุคคลด้านเพศที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ส่วนด้านการมุ่งเน้นบุคลากร ด้านการนำองค์การและการกำกับดูแล และด้านงบประมาณ การเงิน และตลาด มีปัจจัยส่วนบุคคลไม่แตกต่างกัน

รักกษา พิพัฒผล (2562) ได้ทำการศึกษาเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างตัวชี้วัดผลการดำเนินงานทางเศรษฐศาสตร์ (EVA) ตัวชี้วัดผลการดำเนินงานทางตลาด (Tobin's Q) และตัวชี้วัดผลการดำเนินงานทางบัญชี (ROA) กับค่าตอบแทนผู้บริหาร ของกลุ่มบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย 100 อันดับแรก ในช่วงปี 2556-2560 โดยวิธีการทางสถิติที่ใช้ คือ การวิเคราะห์การถดถอยเชิงพหุ โดยมีจำนวนบริษัทตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษารวมทั้งสิ้น 386 ตัวอย่าง ผลการศึกษาพบว่า มูลค่าเพิ่มเชิงเศรษฐศาสตร์ (EVA) และค่า Tobin's Q มีความสัมพันธ์กับค่าตอบแทนผู้บริหารเชิงบวกอย่างมีนัยสำคัญ ในขณะที่อัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์รวม (ROA) มีความสัมพันธ์ในเชิงลบอย่างมีนัยสำคัญ นอกจากนี้ตัวแปรควบคุม คือ ขนาดของบริษัท มีความสัมพันธ์กับค่าตอบแทนผู้บริหารเชิงบวกอย่างมีนัยสำคัญ ส่วนความเสี่ยงทางการเงินและอายุของบริษัทไม่มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญกับค่าตอบแทนผู้บริหาร

นลินี ทองประเสริฐ และศุภกัญญา เกษมสุข (2561) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การประเมินผลการดำเนินงานวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมที่ประสบปัญหาในการดำเนินธุรกิจ เขตพื้นที่จังหวัดอุบลราชธานี มีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินผลการดำเนินงานของสถานประกอบการและจัดลำดับความสำคัญเร่งด่วนของปัญหาของสถานประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) ในเขตพื้นที่จังหวัดอุบลราชธานี เครื่องมือที่ใช้ในการประเมินได้แก่แบบประเมินด้านระบบ 8 ด้าน และ แบบประเมินผลการดำเนินงาน 5 ด้านที่ประยุกต์จาก ปริซึมการประเมินผลการดำเนินงาน (Performance prism) ผลการประเมินสถานประกอบการที่ประสบปัญหาในการดำเนินธุรกิจจำนวน 135 ราย พบว่า สภาพปัญหาเบื้องต้นที่สถานประกอบการประสบปัญหามากที่สุด 3 ลำดับ คือ ด้านบัญชีและการเงิน คิดเป็นร้อยละ 25 ด้านการตลาดและการขาย คิดเป็นร้อยละ 24 และด้านการผลิต คิดเป็นร้อยละ 21 และการประเมินผลการดำเนินงานจากระดับคะแนนเต็ม 5 คะแนนพบว่าผลการดำเนินงานด้านการตลาดมีปัญหา มากที่สุด (2.47) รองลงมาได้แก่ด้านการผลิตและบริการ (2.89)

ด้านพนักงาน (3.01) ด้านการเงิน (3.08) และด้านที่มีปัญหาน้อยที่สุดได้แก่ ด้านการดำเนินงานด้านสังคม (3.23)

สุวิมล บัวทอง และศิริลักษณ์ บางโชคดี (2558) ศึกษาเกี่ยวกับการใช้ตัวชี้วัดผลการดำเนินงานทางการเงินและไม่ใช่ทางการเงินภายใต้ทฤษฎีการบริหารเชิงสถานการณ์วัตถุประสงค์ของการศึกษาในครั้งนี้ เพื่อทบทวนงานวิจัยในอดีตที่เกี่ยวข้องกับการใช้ตัวชี้วัดผลการดำเนินงานทางการเงินและไม่ใช่ทางการเงิน ภายใต้ทฤษฎีการบริหารเชิงสถานการณ์ เพื่อให้องค์กรสามารถออกแบบระบบการวัดผลการดำเนินงานที่ใช้ตัวชี้วัดผลการดำเนินงาน ทั้งทางการเงินและไม่ใช่ทางการเงินให้สอดคล้องกับสถานการณ์การดำเนินงานภายใต้องค์กรของตน ซึ่งจะทำให้ได้ระบบการวัดผลการดำเนินงานที่มีประสิทธิผลมากขึ้น

พิตติรียา สกุลสิริวิริยะ (2556) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การพัฒนาดัชนีวัดสมรรถนะหลักโดยใช้วิธีการประเมินแบบดุลยภาพในโรงงานผลิตสี โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาระบบดัชนีวัดสมรรถนะหลักและก่อให้เกิดประสิทธิภาพกับโรงงานกรณีศึกษา เพื่อให้เกิดการนำดัชนีวัดสมรรถนะหลักไปใช้ในการปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง โดยนำมาศึกษากับอุตสาหกรรมผลิตสี ในการพัฒนาดัชนีวัดสมรรถนะหลักของโรงงานกรณีศึกษาดังกล่าวได้ใช้เกณฑ์ในการคัดเลือกดัชนีวัดสมรรถนะหลักตามหลักการ 4 มุมมองของ Balanced Scorecard และใช้ผลการประเมินตัวชี้วัดจากคณะกรรมการในที่ประชุม จนเหลือตัวชี้วัดของโรงงานกรณีศึกษาทั้งหมด 24 ตัว ดังนี้ ด้านการเงิน จำนวน 4 ตัวชี้วัด ด้านลูกค้า จำนวน 7 ตัวชี้วัด ด้านกระบวนการภายใน จำนวน 9 ตัวชี้วัด และด้านการเรียนรู้และพัฒนา จำนวน 4 ตัวชี้วัด จากนั้นทำการประเมินผลเปรียบเทียบก่อนและหลังการปรับปรุงพบว่าผลที่ได้จากตัวชี้วัดทุกตัวดีกว่าค่าปัจจุบันที่เป็นอยู่ ตัวอย่างเช่น อัตราของเสียที่เกิดขึ้นจากการผลิตเดิมมีค่าปัจจุบันที่ร้อยละ 8 หลังจากการทำการประเมินแล้วพบว่าตัวชี้วัดดังกล่าวมีค่าลดลงจากเดิมร้อยละ 3.4

จิระนันท์ ดังคะวัชร (2556) ทำการศึกษาอิสระเรื่อง การกำหนดตัวชี้วัดผลการดำเนินงานหลักในตำแหน่งงานบริษัท ซอฟต์แวร์แฮรัส เพื่อนำมาใช้ในการปรับปรุงประสิทธิภาพขององค์กร ใช้ในการประเมินและควบคุมการปฏิบัติงานให้สามารถจัดหน้าทำงานได้เหมาะสมกับความรู้ ความสามารถของแต่ละบุคคล โดยดำเนินการวิจัยด้วยการวิจัยเชิงคุณภาพ ใช้วิธีการเก็บข้อมูลจากการสังเกตการณ์เชิงลึกและใช้แบบสัมภาษณ์ โดยกลุ่มประชากรเป็นพนักงานบริษัทซอฟต์แวร์แฮรัสตัวอย่างแห่งหนึ่งในจังหวัดขอนแก่น กลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง เป็นพนักงาน 5 ตำแหน่ง ผลที่ได้จากการศึกษาทำให้ได้ตัวชี้วัดผลงานของบุคลากรใน 5 ตำแหน่งที่เลือก ซึ่งเป็นตัวชี้วัดที่สามารถนำไปประเมินผลการดำเนินงานได้จริง โดยการประเมินนั้นครอบคลุมทุกกลุ่มความคาดหวังของผู้รับบริการและตัวชี้วัดผลงานที่กำหนดขึ้นมานั้นสามารถเชื่อมโยงตัวชี้วัดผลงานแต่ละตำแหน่งงานไปสู่ตัวชี้วัดผลงานหลักของบริษัทได้ เป็นผลให้ตัวชี้วัดที่กำหนดขึ้นนั้นสามารถสะท้อนผลการปฏิบัติงานของบุคลากรได้สอดคล้องกับศักยภาพจริงและสอดคล้องกับสถานการณ์ในปัจจุบัน

ธานี นาคเกิด (2555) ทำการศึกษาเรื่อง การพัฒนาระบบการวัดผลการดำเนินงานด้วยหลักการวัดผลเชิงดุลยภาพ กรณีศึกษา: โรงงานฉีดพลาสติก ซึ่งมีจุดประสงค์เพื่อพัฒนาระบบการวัดผลการดำเนินงานด้วยหลักการวัดผลเชิงดุลยภาพ (Balanced Scorecard: BSC) กรณีศึกษา โรงงานฉีดพลาสติกขนาดกลาง โดยการจัดทำตัวชี้วัดผลการดำเนินงาน (Key Performance Indicator: KPIs) เพื่อวัดผลการปฏิบัติงานในระดับองค์กรและวิเคราะห์หาความสัมพันธ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน

(Pearson's Correlation Coefficient) ของแต่ละตัวชี้วัดประสิทธิภาพของทั้งสี่มุมมอง ผลการศึกษาพบว่าองค์กรสามารถบรรลุเป้าหมายตัวชี้วัด 15 ตัว จากตัวชี้วัด 18 ตัว คิดเป็นร้อยละ 83.33 และเมื่อเปรียบเทียบกับระบบการวัดผลการดำเนินงานแบบเดิมมีตัวชี้วัดที่สามารถทำได้ตามเป้าหมาย คิดเป็นร้อยละ 52.17 ดังนั้นความสามารถในการบรรลุเป้าหมายทำได้เพิ่มขึ้นเท่ากับร้อยละ 31.16 และผลจากการวิเคราะห์สหสัมพันธ์ของตัวชี้วัดในมุมมองด้านการเงิน มุมมองด้านลูกค้าและมุมมองด้านการกระบวนกรภายในพบว่ามีความสัมพันธ์เชื่อมโยงกัน แต่ไม่พบความสัมพันธ์ของตัวชี้วัดในมุมมองด้านการเรียนรู้และพัฒนา กับมุมมองด้านอื่นอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับความเชื่อมั่นที่ร้อยละ 95

บุญญานันต์ ตั้งบุญญศิลป์ (2554) ทำการศึกษาวิทยานิพนธ์เรื่อง การพัฒนาตัวชี้วัดสมรรถนะการดำเนินงานของธุรกิจสถาบันกวดวิชา ซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาตัวชี้วัดสมรรถนะของของสถาบันกวดวิชาตัวอย่าง โดยประยุกต์ใช้รูปแบบการประเมินองค์กรแบบดุลยภาพในสี่มุมมอง ได้แก่ (1) การเรียนรู้และการพัฒนา (2) กระบวนการภายใน (3) ลูกค้า และ (4) การเงิน ดำเนินการศึกษาโดยวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรค เพื่อกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ วัตถุประสงค์ ปัจจัยสู่ความสำเร็จ กำหนดแผนปฏิบัติการ และกำหนดตัวชี้วัดสมรรถนะ สุดท้าย นำแผนปฏิบัติการไปประยุกต์ใช้ในองค์กร และประเมินผลสมรรถนะองค์กรก่อนและหลังการศึกษา ผลการศึกษาพบว่า (1) มุมมองทั้งสี่มีน้ำหนักความสำคัญที่แตกต่างกัน โดยด้านลูกค้ามีค่าน้ำหนักร้อยละ 50 เพราะเป็นมุมมองที่สอดคล้องกับพันธกิจและนโยบายหลักขององค์กรมากที่สุด ด้านการเรียนรู้และการพัฒนามีค่าน้ำหนักร้อยละ 30 ด้านกระบวนการภายในมีค่าน้ำหนักร้อยละ 10 และ มุมมองด้านการเงินมีค่าน้ำหนักร้อยละ 10 (2) ตัวชี้วัดสมรรถนะขององค์กรมีทั้งสิ้น 19 ตัว จำนวนนี้มีตัวชี้วัดที่มีความสำคัญโดยเฉพาะในมุมมองลูกค้าและมุมมองการเรียนรู้และพัฒนาอยู่ 5 ตัว ได้แก่ (ก) ร้อยละของจำนวนนักเรียนที่มีเกรดเฉลี่ยสะสมเพิ่มขึ้น (GPA) (ข) อัตราของนักเรียนที่สามารถสอบเข้าเรียนต่อในระดับมหาวิทยาลัยได้ (ค) อัตราของนักเรียนที่ผ่านเข้ารอบในการสอบแข่งขันคณิตศาสตร์ภายในประเทศ (ง) กิจกรรมด้านวิชาการที่จัดขึ้นในแต่ละปี และ (จ) จำนวนนักเรียนที่เข้าร่วมกิจกรรมการพัฒนาด้านวิชาการที่จัดขึ้น และ (3) ภายหลังจากศึกษาพบว่า องค์กรมีสมรรถนะเพิ่มขึ้นจากเดิม 302 คะแนน เป็น 357 คะแนน คิดเป็นเพิ่มขึ้นร้อยละ 18.2

ดุลย์ วันบุญกุล (2554) ทำการศึกษาเรื่อง การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของดัชนีชี้วัดผลสำเร็จขององค์กรตามหลักการวัดผลการปฏิบัติงานเชิงดุลยภาพ กรณีศึกษา: โรงงานฉีดพลาสติก โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของดัชนีชี้วัดผลสำเร็จ ตามหลักการวัดผลการปฏิบัติงานเชิงดุลยภาพ เพื่อการสร้างความเชื่อมโยงของแต่ละดัชนีชี้วัดเป็นแผนที่ยุทธศาสตร์ โดยการทดสอบระดับความสัมพันธ์ของแต่ละดัชนีชี้วัดผลสำเร็จใช้วิธีการวิเคราะห์สหสัมพันธ์ (Correlation Analysis) ที่ระดับความเชื่อมั่นที่ระดับ 0.05 ผลการศึกษาพบว่าดัชนีชี้วัดของแผนกผลิตที่มีความสัมพันธ์เชื่อมโยงต่อกันทั้ง 4 ด้าน โดยมีระดับความสัมพันธ์ตั้งแต่ระดับต่ำถึงปานกลาง ($r = 0.410 - 0.685$) ซึ่งดัชนีชี้วัดของแผนกวิศวกรรมมีความสัมพันธ์เชื่อมโยงเฉพาะด้านการเงินที่ระดับความสัมพันธ์ต่ำ ($r = 0.410 - 0.478$) ส่วนแผนกควบคุมคุณภาพพบว่าดัชนีชี้วัดมีความสัมพันธ์เชื่อมโยงกันเฉพาะภายในกระบวนการระหว่างแผนกเท่านั้น

John, F. Y. Y. (2010) ได้ศึกษาการทบทวนการวัดประสิทธิภาพในการก่อสร้าง โดยจุดประสงค์เพื่อทบทวนวรรณกรรมเกี่ยวกับการวัดประสิทธิภาพทั้งโดยทั่วไปและในอุตสาหกรรมการก่อสร้าง และ

สร้างแบบจำลองการวัดประสิทธิภาพที่ครอบคลุมสำหรับอุตสาหกรรมการก่อสร้าง โดยมีการตรวจสอบจุดแข็งและจุดอ่อนของกรอบและเทคนิคการวัดที่ผ่านมา ผลการวิจัยพบว่าการศึกษากการวัดประสิทธิภาพในการก่อสร้างสามารถแบ่งออกเป็น 3 ระดับ ได้แก่ ระดับโครงการ ระดับองค์กร และผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย นอกจากนี้ พบว่ากรอบงานหลักของการวัดประสิทธิภาพในการก่อสร้าง ได้แก่ EFQM Model, Balance scorecard และดัชนีชี้วัดความสำเร็จ และเทคนิคที่ใช้บ่อยที่สุดในการวัดประสิทธิภาพในการก่อสร้าง ได้แก่ การวิเคราะห์ช่องว่าง ดัชนีประสิทธิภาพแบบบูรณาการ วิธีทางสถิติ และวิธี DEA (Data Envelopment Analysis)

Velimirović, D. & Velimirović, M. & Stanković R. (2010) ได้ศึกษาเรื่องบทบาทและความสำคัญของการวัดผลการปฏิบัติงานที่สำคัญ ตัวชี้วัดประสิทธิภาพหลักคือตัวชี้วัดทางการเงินและไม่ใช้ทางการเงินที่องค์กรใช้เพื่อประเมินและเสริมความแข็งแกร่งว่าพวกเขาประสบความสำเร็จเพียงใด การเลือกตัวชี้วัดที่เหมาะสมที่มีความสำคัญมากที่สุด การจัดระเบียบกระบวนการของธุรกิจมีความจำเป็นเพื่อให้เกิดการวัดผลการปฏิบัติงานที่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลผ่าน KPI โดยในบทความนี้ได้นำเสนอถึงคำอธิบายของการจัดกระบวนการ วิธีการเลือก KPI และตัวอย่างเชิงปฏิบัติของการวัด KPI ในตัวแทนจำหน่ายโตโยต้า ซึ่งแบ่งออกเป็น 5 แผนก ได้แก่ ฝ่ายขาย ฝ่ายบริการ ฝ่ายอะไหล่ ฝ่ายซ่อมและฝ่ายบริหารธุรกิจ

Akyuz, G. A. and Erkan, T. E. (2009) ได้ศึกษาการวัดประสิทธิภาพของห่วงโซ่อุปทานมีวัตถุประสงค์เพื่อเปิดเผยวิธีการวิจัยพื้นฐาน แนวทางที่ปฏิบัติตาม พื้นที่ปัญหาและข้อกำหนดสำหรับการจัดการประสิทธิภาพของยุคห่วงโซ่อุปทานใหม่ ผลการวิจัยพบว่าการวัดประสิทธิภาพในยุคห่วงโซ่อุปทานใหม่ยังคงเป็นพื้นที่เปิดกว้างสำหรับการวิจัย จำเป็นต้องมีการวิจัยเพิ่มเติมเกี่ยวกับการพัฒนารอบงานการวิจัยข้ามอุตสาหกรรมเชิงประจักษ์ และการนำระบบการวัดประสิทธิภาพมาใช้สำหรับข้อกำหนดของยุคใหม่ ซึ่งรวมถึงการพัฒนาความร่วมมือ การทำงานร่วมกัน ความคล่องตัว ความยืดหยุ่น ประสิทธิภาพของข้อมูล และตัวชี้วัดความเป็นเลิศทางธุรกิจ

สุตา เอื้ออารีสุขสมาน (2552) ศึกษาเกี่ยวกับการกำหนดดัชนีวัดความสำเร็จ (KPI) ตามแนวคิด (BSC) กรณีศึกษา สายปฏิบัติการด้านบริการแลกเปลี่ยนและโอนเงินระหว่างประเทศในธนาคารไทยพาณิชย์ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาขั้นตอนและกระบวนการพัฒนา Balanced Scorecard (BSC) ให้แก่สายปฏิบัติการด้านบริการแลกเปลี่ยนและโอนเงินระหว่างประเทศ หน่วยงานบริการโอนเงินระหว่างประเทศฯ เข้า เพื่อกำหนดดัชนีวัดผลสำเร็จ ผลการศึกษพบว่าผู้บริหารและพนักงานมีความคิดเห็นสอดคล้องกันในระดับความคิดเห็นต่อดัชนีวัดผลสำเร็จ โดยไม่แตกต่างกันเลยทั้ง 4 มุมมอง ทั้งนี้พบว่าความสำเร็จที่เกิดขึ้นครั้งนี้เป็นผลมาจากการให้ความสำคัญต่อปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จ (Critical Success Factor) ได้แก่ การที่ผู้บริหารและพนักงานร่วมกันทำความเข้าใจและทบทวนวิสัยทัศน์ พันธกิจและปรัชญาการทำงานมากขึ้น จึงทำให้เป้าประสงค์เชิงกลยุทธ์สามารถกำหนดออกมาได้อย่างเหมาะสมกับหน่วยงานที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน

สมภพ ตั้งกาญจนาเวฬุกุล (2552) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การจัดทำดัชนีชี้วัดหลักโดยใช้เทคนิคการวัดผลเชิงดุลยภาพในโรงงานผลิตรถยนต์ โดยมีวัตถุประสงค์ 2 ประการ คือ (1) เพื่อพัฒนาระบบการวัดความสำเร็จด้วยแนวทางของการวัดผลเชิงดุลยภาพ (2) เพื่อพัฒนาดัชนีชี้วัดต่าง ๆ สำหรับใช้ในการลดความสูญเสียของโรงงานตัวอย่าง แนวทางในการดำเนินการทำวิทยานิพนธ์เริ่มจากการศึกษา

ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษากระบวนการดำเนินงาน และวางแผนกลยุทธ์ของโรงงาน ตัวอย่าง การจัดหาตัวชี้วัดให้เหมาะสมกับ 4 มุมมองและประเมินคัดสรรตัวชี้วัดของหน่วยงาน การจัดทำารวัดผลเชิงคุณภาพ การสร้างแผนปฏิบัติการ และนำ BSC และ KPI ไปวิเคราะห์เพื่อลดความสูญเสียพร้อมทั้งสร้างมาตรการในการลดความสูญเสีย สุดท้ายนำมามาตรการไปใช้กับโรงงานแล้วเปรียบเทียบความสูญเสียที่ลดลงก่อนแล้วหลังดำเนินการ ผลที่ได้จากการวิจัยคือ (1) ต้นทุนการผลิตเฉลี่ยลดลงจากเดิม 899.84 บาท/มอเตอร์ 1 ตัว เป็น 876.08 บาท/มอเตอร์ 1 ตัว (2) การตรวจสอบครั้งแรกครั้งเดียวผ่านเฉลี่ยเพิ่มขึ้นจากเดิม ร้อยละ 90 เป็น ร้อยละ 94 (3) การผลิตให้ตรงตามแผนเฉลี่ยเพิ่มขึ้นจากเดิมร้อยละ 90 เป็น ร้อยละ 94 (4) ร้อยละของเสียเฉลี่ยลดลงจากเดิม ร้อยละ 5 เป็นร้อยละ 2.1 (5) เวลาที่เครื่องจักรหยุดทำงานเฉลี่ยลดลงจากเดิมร้อยละ 10 เป็น ร้อยละ 3.8 (6) จำนวนของเสียที่ผ่านการตรวจ Q.C. แล้วถูกส่งคืนกลับมาเฉลี่ยลดลงจากเดิมร้อยละ 3 เป็น ร้อยละ 1.5 (7) ความเสียหายในการจัดเก็บสินค้าเฉลี่ยลดลงจากเดิมจัดเก็บเสียหาย 1 ครั้ง เป็นไม่มีเลย ซึ่งในงานวิจัยนี้จะดำเนินการลดการสูญเสียใน KPI บางตัวที่ได้กล่าวมาในข้างต้น ส่วนในการลดความสูญเสียใน KPI ตัวอื่นนอกเหนือจากที่กล่าวจะทำการปรับปรุง และแก้ไขปัญหาดังกล่าวอย่างต่อเนื่องต่อไป

ลิปดา ถนอมทรัพย์ (2551) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การพัฒนาตัวชี้วัดประสิทธิภาพการขนส่งของผู้ประกอบการในอุตสาหกรรมเหล็ก โดยวัตถุประสงค์ (1) เพื่อศึกษาปัจจัยคุณลักษณะทั่วไป (2) เพื่อศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับประสิทธิภาพการขนส่ง (3) เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับตัวชี้วัดประสิทธิภาพการขนส่ง (4) เพื่อนำเสนอตัวชี้วัดประสิทธิภาพการขนส่ง ประชากรคือผู้ประกอบการในอุตสาหกรรมเหล็กที่เป็นสมาชิกสามัญของสถาบันเหล็กและเหล็กกล้าแห่งประเทศไทยในเขตกรุงเทพฯ และปริมณฑล กลุ่มตัวอย่าง 51 บริษัท ซึ่งเป็นการวิจัยเชิงสำรวจโดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บข้อมูล ทำการวิเคราะห์โดยวิธีการทางสถิติ ได้แก่ สถิติเชิงอนุมาน (ANOVA) ผลการวิจัยพบว่า (1) คุณลักษณะทั่วไปส่วนใหญ่ดำเนินธุรกิจเป็นบริษัท (มหาชน) จำกัด มีเงินทุนตั้งแต่ 200 ล้านบาทขึ้นไป มีพนักงานอยู่ระหว่าง 501-1,000 คน มีรถบรรทุกอยู่ระหว่าง 41-60 คัน และมีพนักงานขับรถบรรทุกสินค้า ระหว่าง 41-60 คน (2) ผู้ประกอบการในอุตสาหกรรมเหล็กให้ความสำคัญต่อประสิทธิภาพการขนส่งภาพรวมอยู่ในระดับมากและเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านการเงินมากที่สุด ส่วนด้านลูกค้า ด้านกระบวนการภายในและด้านการเรียนรู้และการเติบโตอยู่ในระดับมาก (3) การเปรียบเทียบประสิทธิภาพการขนส่งของผู้ประกอบการในอุตสาหกรรมเหล็ก จำแนกตามประเภทของกิจการ ขนาดการลงทุน จำนวนพนักงานของกิจการ พบว่าในภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน แต่การเปรียบเทียบประสิทธิภาพการขนส่งของผู้ประกอบการในอุตสาหกรรมเหล็กจำแนกตามจำนวนรถบรรทุกและจำนวนพนักงานขับรถ พบว่า ในภาพรวมไม่แตกต่างกัน แต่รายด้านแตกต่างกันในด้านมุมมองการเรียนรู้และการเติบโต (4) ผลการวิจัยได้มีการนำเสนอตัวชี้วัดประสิทธิภาพการขนส่งของผู้ประกอบการในอุตสาหกรรม เหล็ก ทั้ง 4 ด้านประกอบด้วย ตัวชี้วัดด้านการเงินจำนวน 1 ตัวชี้วัด ด้านลูกค้า จำนวน 4 ตัวชี้วัด ด้านกระบวนการภายในจำนวน 7 และด้านการเรียนรู้และการเติบโต จำนวน 3 ตัวชี้วัด

บัณฑิต รุ่งสิมานนท์ (2551) ศึกษาเกี่ยวกับการนำหลักการของระบบวัดผลเชิงคุณภาพมาประยุกต์ใช้การสร้างตัวชี้วัดที่มีประสิทธิภาพสำหรับธุรกิจรถหัวลากตู้คอนเทนเนอร์ ซึ่งเป็นธุรกิจที่มีความสำคัญต่ออุตสาหกรรมขนส่งทางบกของประเทศไทย วัตถุประสงค์ของการวิจัยเพื่อศึกษาถึง

ปัจจัยภายนอกที่มีผลต่อการดำเนินงานของธุรกิจรถหัวลากตู้คอนเทนเนอร์ เพื่อศึกษาตัวชี้วัดสำหรับใช้เป็นแนวทางในการวัดผลการดำเนินงานและเพื่อสร้างแบบจำลองตัวชี้วัดผลการดำเนินงานเชิงดุลยภาพสำหรับธุรกิจรถหัวลากตู้คอนเทนเนอร์ ผลที่ได้จากการศึกษาพบว่า ปัจจัยภายนอกที่มีผลกระทบต่อธุรกิจรถหัวลากตู้คอนเทนเนอร์มากที่สุด 3 ปัจจัยแรก ได้แก่ ราคาน้ำมันตลาดโลก อัตราการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศ และการเมืองและข้อกฎหมายเกี่ยวกับธุรกิจ ตามลำดับ และหากพิจารณามุมมองทั้ง 4 มุมมอง ตามระบบวัดผลเชิงดุลยภาพจะเห็นได้ว่าธุรกิจหัวลากตู้คอนเทนเนอร์ได้ให้ความสำคัญกับมุมมองทางการเงินมากที่สุด รองลงมาได้แก่ มุมมองด้านลูกค้า มุมมองด้านกระบวนการภายใน และมุมมองด้านการเรียนรู้และพัฒนาบุคลากร ตามลำดับ

นิภาพร ประดับมุข (2551) ศึกษาลำดับความสำคัญในการกำหนดตัวชี้วัดประเมินในแต่ละมุมมองของการประเมินผลเชิงดุลยภาพในการดำเนินงานภายในโครงข่ายโซ่อุปทานของกลุ่มอุตสาหกรรมยานยนต์ จากการศึกษาสรุปได้ว่าการประเมินผลเชิงดุลยภาพนั้นเป็นเครื่องมือที่เหมาะสมในการประเมินการจัดการเชิงกลยุทธ์ที่เป็นการพิจารณาทั้งในส่วนที่เป็นตัวเงินและไม่เป็นตัวเงิน โดยพบว่าผลการให้ค่าน้ำหนักในการวัดประเมินในมุมมองด้านการเงินนั้นมีค่าความสำคัญเป็นลำดับที่ 1 และผลจากการจัดลำดับความสำคัญที่พิจารณาแยกแต่ละมุมมองนั้น พบว่าในมุมมองด้านการเงินให้ความสำคัญกับความสามารถในการทำกำไรเป็นอันดับหนึ่ง ในมุมมองลูกค้าให้ความสำคัญกับความพึงพอใจของลูกค้าเป็นอันดับที่หนึ่ง ในมุมมองด้านกระบวนการภายในให้ความสำคัญกับเวลานำสู่ตลาดเป็นลำดับที่หนึ่ง มุมมองด้านการเรียนรู้และพัฒนาให้ความสำคัญกับผลิตภัณฑ์ใหม่เป็นลำดับที่หนึ่ง จากงานวิจัยครั้งนี้พบว่าเมื่อทำการแยกพิจารณาตามลำดับของการส่งมอบในสายโซ่อุปทานนั้นแต่ละลำดับของการส่งมอบให้ความสำคัญกับตัวชี้วัดประเมินแตกต่างกันในการวัดประเมินผลเชิงดุลยภาพ

Asta, S. and Irena, B. (2007) ได้ศึกษาเรื่อง การออกแบบระบบการวัดผลการปฏิบัติงานในองค์กร โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างการวัดประสิทธิภาพและการจัดการประสิทธิภาพ เครื่องมือวัดประสิทธิภาพ วิธีการเลือกระบบการวัดประสิทธิภาพ ซึ่งมีการศึกษาเครื่องมือในการวัดผลการดำเนินงาน จำนวน เครื่องมือ ได้แก่ Key performance indicators, Balanced Scorecard, Performance Prism และ Business Excellence Model จากนั้นจึงนำมาวิเคราะห์และออกแบบเป็นระบบการวัดการดำเนินงานของตัวเอง

พันศักดิ์ ศิลาพันธ์ (2550) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การกำหนดกลยุทธ์ระดับธุรกิจและดัชนีชี้วัดผลสำเร็จสำหรับการผลิตของเด็กเล่น จุดมุ่งหมายเพื่อวิเคราะห์สถานะแวดล้อมภายนอก และภายในขององค์กรและกำหนดกลยุทธ์ที่เหมาะสม ขั้นตอนการวิจัยนี้ทำโดย (1) ศึกษาและรวบรวมข้อมูลจากองค์กรที่ศึกษา (2) วิเคราะห์สถานะแวดล้อมภายนอกและภายในองค์กร (3) ใช้กระบวนการลำดับชั้นเชิงวิเคราะห์เป็นเครื่องมือในการตัดสินใจหากลยุทธ์ที่เหมาะสม องค์กรที่ศึกษาเป็นผู้ตัดสินใจปัจจัยหลักที่ใช้ในการพิจารณาเลือกกลยุทธ์ที่เหมาะสม ได้แก่ (1) ความเหมาะสมกับเป้าหมาย (2) ความเหมาะสมกับจุดแข็ง (3) ความเหมาะสมกับจุดอ่อน (4) ความเหมาะสมกับโอกาส (5) ความเหมาะสมกับอุปสรรค และ (6) ความเหมาะสมกับปัจจัยแห่งความสำเร็จ สำหรับกลยุทธ์ทั่วไปที่ใช้ ในการแข่งขันที่นำมาประยุกต์ใช้เป็นทางเลือก ได้แก่ Overall Low-Cost Leadership Strategy, Broad Differentiation Strategy, Best-Cost Provider Strategy, Focused Low-cost

Strategy และ Focused Differentiation Strategy ในการประยุกต์ใช้ Balanced scorecard และ TQM เพื่อกำหนด KPI ผลการวิจัยพบว่า ผู้ตัดสินใจทั้ง 3 ท่านให้น้ำหนักความสำคัญ ด้านความเหมาะสมกับปัจจัยแห่งความสำเร็จมากที่สุด และเลือกกลยุทธ์ Overall Low-Cost Leadership Strategy เป็นกลยุทธ์ที่เหมาะสมมากที่สุด

จากการทบทวนวรรณกรรมข้างต้นสามารถสังเคราะห์และสรุปตัวชี้วัดผลการดำเนินงานได้ตารางที่ 2.1 และเมื่อทำการวิเคราะห์ประเภทของตัวชี้วัดที่เกี่ยวข้องจากขอบเขตที่ผู้วิจัยจะศึกษา จึงได้ดำเนินการคัดเลือกตัวแปรที่เกี่ยวข้อง สรุปได้ดังนี้

ตารางที่ 2.1 สรุปผลการสังเคราะห์ตัวแปรจากงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

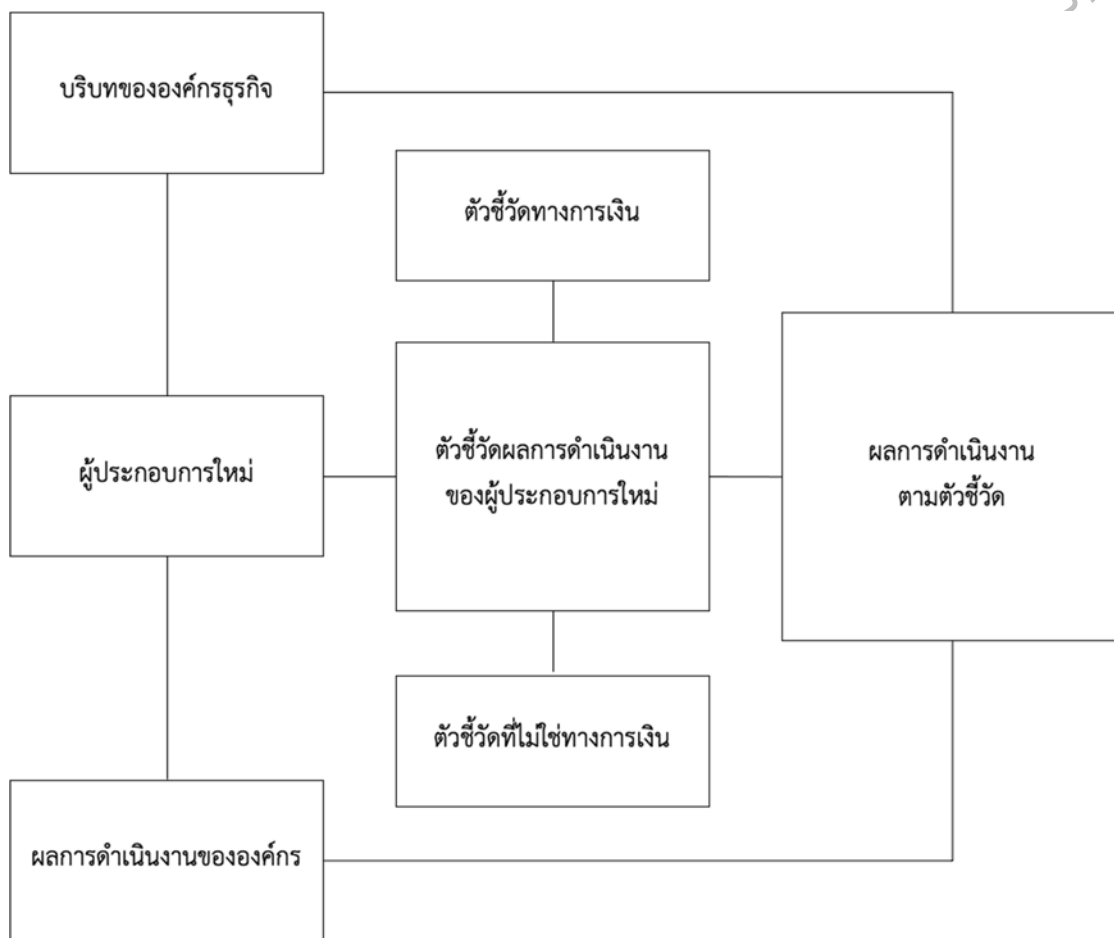
ผู้วิจัย ตัวชี้วัด ผลการดำเนินงาน	บัณฑิต รุ่งสิริมานนท์ (2551)	ดุลย์ วันบุญกุล (2554)	บุญญานันต์ ตั้งบุญญศิลป์ (2554)	ธานี นาคเกิด (2555)	พิตติริยา สกุลสิริวิริยะ (2556)	Velimirović, D. (2010)	รักตภา พัฒนผล (2562)	สุพัตรา ขาวสวน (2563)
ตัวชี้วัดผลการดำเนินงานทางการเงิน								
ยอดขาย	✓	✓		✓	✓	✓		✓
กำไรสุทธิ			✓	✓		✓		
ต้นทุน				✓	✓	✓		✓
อัตรากำไรสุทธิ	✓			✓				
อัตราผลตอบแทนจากการลงทุน	✓							
อัตราผลตอบแทนจากการขาย						✓		
อัตราการเติบโตของยอดขาย				✓				
กระแสเงินสด		✓						
อัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์							✓	✓
EVA							✓	
ตัวชี้วัดผลการดำเนินงานที่ไม่ใช่ทางการเงิน								
อัตราความพึงพอใจของลูกค้า		✓	✓	✓				✓
ส่วนแบ่งการตลาด					✓			
Tobin's Q							✓	
ข้อร้องเรียนจากลูกค้า		✓		✓	✓			✓
จำนวนลูกค้าใหม่		✓	✓	✓	✓			✓
จำนวนการกลับมาของลูกค้าเก่า		✓	✓		✓			

ตารางที่ 2.1 สรุปผลการสังเคราะห์ตัวแปรจากงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง (ต่อ)

ผู้วิจัย ตัวชี้วัด ผลการดำเนินงาน	บัณฑิต รุ่งสิมานนท์ (2551)	ดุลย์ วัณบุญกุล (2554)	บุญญานันต์ ตั้งบุญญศิลป์ (2554)	ธานี นาคเกิด (2555)	พิตรียา สกุลสิริวิริยะ (2556)	Velimirović, D. (2010)	รักตภา พิพัฒผล (2562)	สุพัตรา ชาวสวน (2563)
อัตราการส่งคืนจากลูกค้า				✓	✓			
จำนวนลูกค้าที่สูญเสีย	✓	✓						
กระบวนการในการดำเนินงานตรงตามแผน				✓				
ของเสียในกระบวนการ/การสูญเสีย		✓		✓	✓			
ประสิทธิภาพการผลิต						✓		
ความผิดพลาดในกระบวนการ				✓				
ความระมัดระวังในการจัดเก็บสินค้า				✓				
สินค้าคงคลัง						✓		
คุณภาพของสินค้า				✓				
ระยะเวลาในการจัดส่งสินค้า				✓				
จำนวนสินค้า/บริการใหม่ที่ประสบความสำเร็จในตลาด		✓			✓			
จำนวนวิจัยที่สามารถนำไปผลิตสินค้า/บริการได้จริง					✓			
ความพึงพอใจของพนักงาน	✓		✓					
การฝึกอบรมและพัฒนาความรู้	✓	✓	✓	✓	✓			✓
การลาออกของพนักงาน		✓		✓				
ความปลอดภัยของพนักงาน				✓				
ข้อเสนอแนะจากพนักงาน	✓							
ค่าใช้จ่ายในการอบรมพนักงาน				✓				
ผลผลิตภาพแรงงาน						✓		

2.5 กรอบแนวคิดการวิจัย

จากการศึกษาผู้ประกอบการใหม่ที่มีบริบทขององค์กรธุรกิจที่แตกต่างกัน ผลการดำเนินงานขององค์กรก็จะแตกต่างกัน เป็นผลมาจากการใช้ตัวชี้วัดที่แตกต่างกัน ซึ่งผู้ประกอบการใหม่ได้มีการใช้ตัวชี้วัดผลการดำเนินงานแบ่งออกเป็นตัวชี้วัดทางการเงิน และตัวชี้วัดที่ไม่ใช่ทางการเงิน ซึ่งสามารถสรุปออกมาเป็นกรอบวิจัยได้ดังภาพที่ 2.2 ต่อไปนี้

ภาพที่ 2.2 กรอบแนวคิดการวิจัย